

SEPTEMBER
1989

DUHOVNO
ŽIVLJENJE

NUEVO ORDINARIO DE LA MISA

La Conferencia Episcopal Argentina, en su 58ª Asamblea Plenaria, realizada entre los días 3 y 8 de abril pasado, ha resuelto que el Nuevo Ordinario de la Misa entre en vigencia, en nuestro país, el primer domingo de Adviento de 1989; la edición del mismo estará a cargo de la C.E.A.

En este Nuevo Ordinario el texto del Padre Nuestro es el siguiente:

Padre nuestro, que estás en el cielo, santificado sea tu Nombre; venga a nosotros tu reino; hágase tu voluntad en la tierra como en el cielo.

Danos hoy nuestro pan de cada día; perdona nuestras ofensas, como también nosotros perdonamos a los que nos ofenden; no nos dejes caer en la tentación, y líbranos del mal.

Jezik

Svoj rodni jezik poznam že
od prvih dni,
ko sva skupaj brala Prešerna
nekje v onstranskem hribovju,
v jasnih pomladnih vztrepetih;
Cankarja v letih iskanja in hrepenenja
in Balantiča v zadnji, vojni jeseni.
Že od takrat ga poznam.
in potem,
ko sva skupaj delila samoto tolikih dni
v velikem mestu.
Tam sem molil v cerkvah le v svojem jeziku,
v tistem, ki ima nekaj Trubarjevega
in je včasih malo neokreten,
pa vedno smiseln,
iskren in poveden.
Kako ga spoštujem, kadar je tak!
(In ker vem, da se ne bom več vrnil,
hočem, da me ta jezik spremlja
do konca,
da se ne bom nehal pogovarjati v njem,
pozdravljati
in se čuditi.

France Papež

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

LETO 56

SEPTEMBER 1989

Slomšek med nami živi in govori

Slomšek med nami živi in nam govori! — Kako je to mogoče, saj bo 24. septembra letos minilo 127 let, odkar je umrl? Slomšek živi, ne samo zato, ker je njegova duša neumrljiva in „živi v božji roki“, kakor pravi Sveto pismo o pravičnih, marveč Slomšek živi med našim ljudstvom po svojih delih in nam govori po svojem nauku, ki ga slovensko ljudstvo presaja iz roda v rod; živi in govori po svojih knjigah, po slovenski besedi, po pesmih, po vsem, kar je storil in s čimer je usmeril našo zgodovino na božja pota.

1. Letos obhajamo 130.letnico, odkar je prenesel škofijski sedež od št. Andraža na Korčskem v Maribor. Za to njegovo delo mu ne bomo nikoli dovolj hvaležni, ostali bomo dolžniki. S tem dejanjem je po božji previdnosti naredil nekaj preroškega, saj je omogočil, da je pozneje slovenski narod obdržal slovensko škofijo, ohranil svojo identiteto, se pravi vero, svoj jezik, kulturo in narodnost.

2. Slomšek med nami živi in govori po Mohorjevi družbi. Z njo je dal slovenskemu človeku v roke knjigo, izkaznico kulture, izobrazbe in enakovrednosti vsem drugim evropskim narodom. „Sveta vera bodi nam luč, materin jezik pa ključ do zveličavne omike!“ Ob tej

knjigi so se naši predniki učili brati in pisati, si utrjevali vero in poglobljali narodno zavest. Zato so naši predniki hranili knjige Mohorjeve družbe kot domačo svetinjo in jih z največjim spoštovanjem izročali mlajšemu rodu.

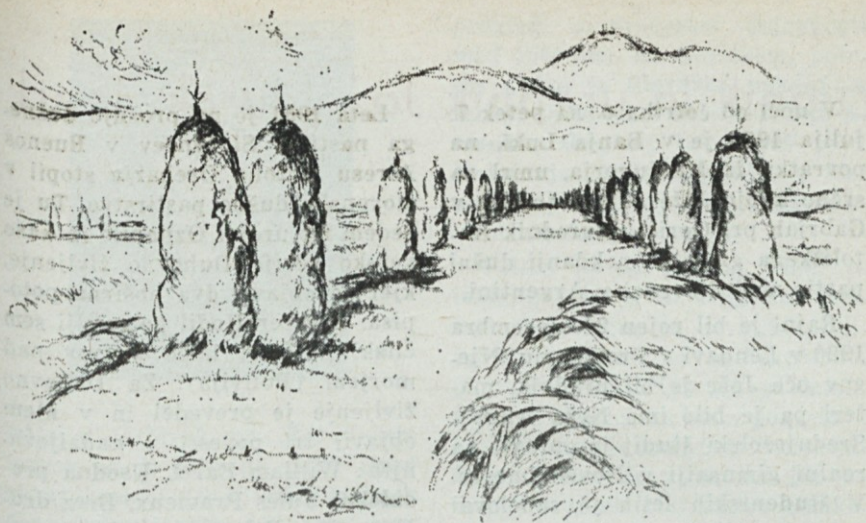
3. Slomšek med nami živi in govori po svojem delu za edinost kristjanov; je prvak ekumenskega dela za vso srednjo Evropo, saj je njegova zamisel o molitvi in delu za edinost med kristjani zajela vse sosednje dežele srednje Evrope in prestopila na afriška tla. Ohranjeni zapisi in sezname članov pričajo, da so Slomškovo bratovščino sv. Cirila in Metoda sprejeli kristjani na zahodu v Parizu, na vzhodu v Moskvi, na jugu v Aleksandriji. S tem dejanjem je prestopil meje svoje škofije in posegel v zadeve vesoljne Cerkve. Prav zaradi tega je bilo njegovo ime omenjeno med koncilskimi očetmi 2. vatikanskega cerkvenega zbora, ko je pokojni škof Maksimilijan Držičnik razdelil vsem udeležencem koncila Slomškov življenjepis v štirih jezikih in ga predstavil vsem škofom in s tem vesoljni Cerkvi kot velikega apostola cerkvene edinosti.

4. Slomšek med nami govori in živi kot misijonar. Že kot kaplan je želel iti v misijone, a so ga predstojniki poklicali v Celovec za duhovnega voditelja in vzgojitelja novih duhovnikov. Čeprav ni šel v misijonske dežele, je med bogoslovci budil misijonskega duha in podpiral delo misijonarjev, bil z njimi v tesnih stikih, posebej še z misijonarjem Friderikom Baragom. Z misijonsko dejavnostjo je seznanjal bogoslovce, duhovnike in vernike, kar dokazujejo številne meditacije, pozneje mnoge pridige in članki v takratnem cerkvenem časopisju.

5. Slomšek med nami živi in govori po svojih pesmih, ki jih naše ljudstvo poje še danes v cerkvi pri svetem bogoslužju ali doma ali v družbi. Ne moremo si misliti Slomška brez pesmi, saj je rad ponavljal, da je naše zemeljsko življenje uvertura ali uvodni akord v „novo pesem“, ki jo bomo vsi znali prepevati v poveličanju. To je pesem popolnega odrešenja, pesem vere, ki stal je naučila naše prednike solunska brata sv. Ciril in Metod, a Slomšek jo je v prejšnjem stoletju ponovno in močneje intoniral.

6. Slomšek med nami živi in govori kot učitelj slovenskega jezika. Dovolite, da preberem odlomek njegovega „poslednjega sporočila“, ki ga je dal svojim duhovnikom na duhovnih vajah v Rogaški Slatini eno leto pred svojo smrtjo (1861).

„Pustite Slovincem dve reči, ki sta nam dragi kakor svetle oči: sveto katoliško vero in materno besedo. Naš materni jezik je varuh vere, saj nas več kakor tisočletna izkušnja uči, da med nami katoliška vera v toliki meri omaguje, kolikor se slovenski rod ponemčuje.

Ljubimo nemščino in se je pridno učimo, kakor doslej, toda ne pozabimo, da je slovenščina naša mati, nemščina pa le naša dobra sosedka, a ne naša gospa, kateri bi svojo mater, 'slavo' prodali, kakor je pri nas navada.

Svoje dni je nemščina za mizo sedela in še sedi, slovenščina pa za vrati stala in ji služila... Mi pa, bratje, slovenščino za mizo posadimo in jo počastimo, kakor svojo milo mater s tem, da se bomo radi v slovenski besedi pogovarjali, slovensko besedo povzdigovali na svojih ehodih; tako jo bomo spravili na noge, da ji bo v čast vpričo njenih sester.

Slovenščina ima veliko prijateljev in tudi zagovornikov med nami, a večji del le v besedi, ne pa v dejanju. Mi smo Slovenci, pa se pogovarjamo nemško: k nam pridejo Slovenci, pa jih nemško pozdravljamo, kakor da bi bila slovenščina mačeha. Ni mačeha, si mi ravnamo z njo, kakor da smo njeni pastorki.

Ljubimo v prihodnje svojo domovino, ljubimo svojo materno besedo, ne le v besedi, marveč v dejanju in resnici, iz čiste ljubezni do Boga in do svojega roda... Ne pozabite, bratje, na to sporočilo, ki je lahko poslednje sporočilo vašega starega škofa — Slovenca!

V teh Slomškovih besedah ne gre za nacionalizem ne za politiko ne za ideologijo, gre za tisto, kar smo od Boga prejeli, — za vero, dom in rod.

Franc Kramberger, škof

Župnik in urednik Jože Jurak - umrl

V noči od četrтка 6. na petek 7. julija 1989 je v Banja Luki, na povratku iz Medjugorja, umrl za srčno kapjo Jože Jurak, župnik v Gabrjah pri Gorici, sourednik Katoliškega glasa in nekdanji dušni pastir med Slovenci v Argentini.

Rajni je bil rojen 26. decembra 1920 v Lendavi v Prekmurju. Njegov oče Jože je bil uradnik, materi pa je bilo ime Neža Anzelj. Srednješolski študij je opravil na realni gimnaziji v Novem mestu. V študentskih letih je sodeloval pri listu dijaške Katoliške akcije *Mi mladi borci*. Bogoslovje je dokončal na ljubljanski teološki fakulteti, kjer je 1944 diplomiral. Med njegovimi sošolci so bili dr. Mirko Gogala, rajni Franc Jakob, Jože Mausar, Janez Mrvar, Stanislav Jazbec... V duhovnika je bil posvečen v Ljubljani 11. junija 1944.

Do maja 1945 je bil kaplan v Šmihelu pri Novem mestu, nato je odšel v begunstvo. Nekaj časa je bil v begunskih taboriščih, kjer je poleg dušnopastirskega dela kot dober matematik poučeval matematiko v nižjih razredih srednje šole. Nato je odšel na Južno Tirolsko. V Tscharsu pri Meranu je do februarja 1948 kaplanoval. V marcu 1948 je prišel v Argentino. V Argentini je bil najprej kaplan v mestu Chivilcoy v škofiji Mercedes.

Leta 1951 je na prošnjo dušnega pastirja Slovencev v Buenos Airesu Antona Oreharja stopil v slovensko dušno pastirstvo. Tu je sedem let urejal Oznanilo in našo versko revijo Duhovno življenje, kjer je objavil dva obširna potopisa, in sicer Hodil po zemlji sem čilski in Štiri tisoč metrov nad morjem (Bolivija). Za Duhovno življenje je prevedel in v njem objavil tri povesti v nadaljevanjih: William Baret, **Usodna preobleka**; Jules Pravieux, **Brez družine, pa nikdar sam**; G. Guareschi, **Don Camilo**. Poleg tega pa je seveda kot urednik napisal številne članke in mnoga poročila. Leta 1953 je bil za tri leta po konstituciji **Begunska družina**, ki je velika listina za dušno pastirstvo zdomcev in izseljencev, imenovan za namestnika direktorja slovenskega dušnega pastirstva v Argentini. Od leta 1960 pa do leta 1962 je bil za Alojzijem Starcem (1958-1960) in svétnikom Karlom Škuljem (1948-1958) dušni pastir med Slovenci v San Martinu.

Leta 1963 je na povabilo dr. Kazimirja Humarja, urednika Katoliškega glasa, odšel v Gorico. Od prihoda pa do leta 1975 je bil hišni duhovnik v Zavodu sv. Družine, ki ga vodijo slovenske šolske sestre. Oktobra 1972 je bil imenovan za župnijskega upravi-

telja v Gabrjah pri Sovodnjah, kamor se je preselil 1975. Pred nekaj meseci je po dolgih letih dobil državljanstvo in postal župnik. Vsa leta goriškega bivanja pa je seveda sourejal Katoliški glas. Prelat dr. Humar je zapisal, da je bil eden najbolj veselih dni njegovega življenja tisti dan, „ko se je g. Jože Jurak odločil, da ostane v Gorici in sprejme skrb za list. S tem mi je bilo odvzeto težko breme.“ V Katoliškem glasu, ki je letos obhajal svojo 40-letnico, je pisal uvodne in glavne članke ter poročila. Veliko je bilo njegovih nepodpisanih člankov, ostali pa so bili označeni s psevdonimom Josip Dolenc ali s kratkimi -ej, ek, -jk. Sodeloval je tudi pri Koledarju goriške Mohorjeve družbe. Omembe vredni so njegovi pregledi glavnih dogajanj v Cerkvi in v svetu med letom, npr. Leto dni v življenju narodov in Cerkve (1966), Svet med vrenjem in iskanjem miru (1967), Svet v iskanju sožitja in miru (1972);

pregledi o prosvetni dejavnosti med Slovenci na Goriškem, potopis Češka in Slovaška nekdanj in sedaj, slovo od Amerike **Južna Amerika, zbogom!** Leta 1987 je v Koledarju GMD napisal lep članek v spomin rajnemu msgr. Antonu Oreharju.

Veliko bi še napisal. Imel je lahko pisanja in velik dar jezikov. Popolnoma je obvladal italijanščino, nemščino in španščino, pa tudi francoščino mu ni delala težav. V Gorici ga bodo pogrešali. V Argentini je imel številne prijatelje. Trdno je upal, da jih bo mogel prej ali slej znova obiskati.

Pogrebno sv. mašo je za rajnim župnikom Jožetom Jurakom, ki je bila v kapiteljski cerkvi v Novem mestu, vodil goriški nadškof Anton V. Bombarco. Z njim je sodelovalo več duhovnikov in upokojeni nadškof Turk ter ljubljanski pomožni škof Kvas. V cerkvi je spregovoril tudi škofov vikar za Slovence v Gorici dr. Simčič. Ob grobu pa sta se poslovila sovodnjski župan Primožič in deželna svetovalka iz Gorice Marija Ferletič.

Vsemogočni Bog naj mu bo velik plačnik!

Škof dr. Gregorij Rožman

II. BEGUNEC

Počta njegovega delovanja

Na prvo soboto 5. maja 1945 je Rožman na povabilo celovškega ordinariata in po pristanku ljubljanskega stolnega kapitlja odšel iz Ljubljane. Po besedah prelata dr. Rodolfa Blümmla je bilo zanj „dolgoletno nekrvavo mučeništvo — ki se je tedaj začelo — (...) neprimerne večja križeva teža, kot pa bi bilo razmeroma v kratkem času dopolnjeno krvavo mučeništvo, ki mu je grozilo.“

Od 5. maja 1945 do 11. novembra 1947 je živel v angleški cona na Koroškem in na vzhodnem Tirolskem. Angleške oblasti mu niso dovolile, da bi odšel v Rim Ves čas mu je grozila nevarnost, da ga izroče Titu. Tako še tiste dni, ko sta njega in nadškofa Šariča dva Amerikanca prepeljala v ameriško cono. 4. marca 1948 je prišel v Švico, 2. julija 1948 pa je z letalom pristal v New Yorku. Poslej je bilo njegovo oporišče Cleveland pri kanoniku Omanu. Odtod je obiskoval slovenske begunce po svetu. 29. julija 1949 je odšel v Kanado. V Argentini je bil trikrat. Prvič je prišel tja 12. oktobra 1949, nato je poletel v Čile in Ekvador. Drugič je bil v Argentini v začetku leta 1952; 13.

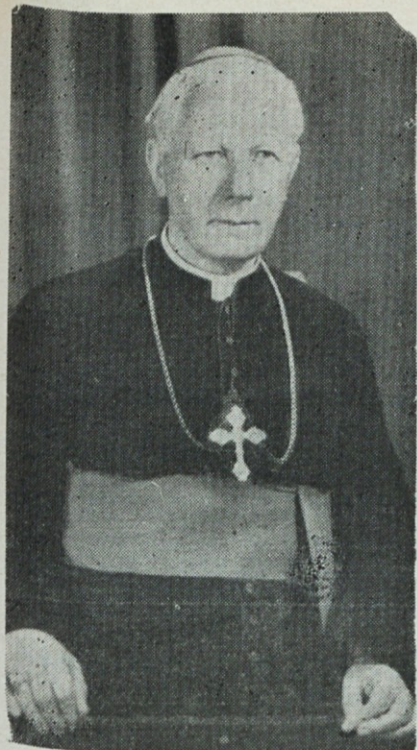
januarja je posvetil 11 kandidatov v duhovnike. Tretjič je dospel v Argentino novembra 1956 in ostal tam do 22. aprila 1957. 26. oktobra 1950 je bil v Rimu. V Evropo je spet odpotoval 31. maja 1957. Julija je obiskal Fatimo, 21. tega meseca je v Kevelaarju daroval zlato mašo in jo ponovil v Rimu 4. avgusta. Naslednje leto — lurško leto — je bil spet v Evropi, dvakrat v Lurdu. V rodnem Šmihelu je ponovil zlato mašo.

Neutrudno delo

Bil je pravi begunski in misijonski škof. Begunce je začel obiskovati že julija l. 1945 (v taborišču Peggez). 1. pastirsko pismo jim je naslovil 24. maja 1945. Božjo besedo, tolažbo in navodila je ljudem dajal z misijoni, duhovnimi vajami, duhovnimi obnovami, različnimi pobožnostmi, pridigami, govori, predavanji. Samo v Združenih državah je imel 28 misijonov, 18 duhovnih vaj, 10 duhovnih obnov 14 40-urnih pobožnosti. V dobi begunstva je napisal 558 člankov. Je eden naših najboljših nabožnih pisateljev. Neštevilni so bili njegovi dopisniki, katerim je redno odgovarjal.

1. avgusta 1945 je datirano Rožmanovo obširno poročilo sv. seдеžu s temi poglavji: Moj polo-

žaj. Begunci iz ljubljanske škofije. Sedanji položaj v škofiji. Iz katerih vzrokov so komunisti v Sloveniji, ki je skoro vsa protikomunistično usmerjena, zmagali. Potrebe beguncev. Moja lastna zadeva (tu je dal Rožman papežu na razpolago svojo škofovsko službo). V Rim je poslal tudi odgovor na obtožnico in obsodbo v Ljubljani.

Od preselitve begunskega semenišča in fakultete iz San Luisa (v Argentini) v Adrogué 17. avgusta 1951 je njuno vzdrževanje bistveno predvsem na škofovih ramah.

Za zbiranje potrebnih sredstev je razglasil kampanjo ljubezni po Severni Ameriki že junija 1. 1950. Na katoliškem dnevu v Euclidu (Ohio) je dejal: „Moja škofovska dolžnost je, da za ljubljansko škofijo skušam tukaj v svobodnem svetu vzgojiti nove duhovnike.“ Nekaj tednov pozneje so slovenski duhovniki v Euclidu ustanovili odbor za vzdrževanje begunskega semenišča v Argentini. Pripevali so tudi ameriški duhovniki, med njimi posebno radodarno nadškof v San Franciscu John Joseph Mitty. Rožman je za semenišče dajal iz dohodkov na misijonih in duhovnih vajah. V Adrogué so odprli še učilnico za dijake. Ta škofov zavod je deloval do konca šolskega leta 1977. Do Rožmanove smrti je iz semenišča izšlo 45 duhovnikov; deloma se je tam pripravilo na duhovniški poklic še 27 drugih. Fakulteta je bila 19. decembra 1959 spremenjena v višjo bogoslovno šolo; ta je prenehala 1. 1965.

Bolezen in smrt

Prej krepko zdravje je zadnja leta spodjedla bolezen. Namesto na četrti obisk Južne Amerike je 26. oktobra 1959 moral v bolnišnico sv. Aleša v Clevelandu. Preiskave so dognale raka na mehuru. Po operaciji 11. novembra niso zdravniki mogli zaustaviti pljučnice in v ponedeljek 16. novembra zgodaj zjutraj je umrl svete smrti.

Žalna slovesnost za vetrinjske žrtve na Žalah

O prvi žalni slovesnosti v Sloveniji za pomorjene domobrance sta prinesla poročilo le Družina (Ljubljana) in Katoliški glas (Gorica), Mladina pa je objavila nekaj fotografij.

ŠE ODGANJA LIPA SPRAVE

Bila je podoba, da v torek, 27. junija, ne bo odziva na reklamne oglase po raznih časopisih, ki so vabili k žalnemu shodu ob Lipi sprave, ki je bila vsajena na ljubljanskih Žalah v letošnjem maju na jasi pri prehodu s starih na nove Žale. Kljub napovedujoči se nevihti se je zbralo na Žalah k spominu na vetrinjske žrtve vsaj 2500 ljudi. Ob lipi so ljudje prižigali sveče, prilagali k vencem nageljčke, šopke rož, zelenja, predvsem pa jih je z duhom spomina povezovala ista misel: Bog daj vsem žrtvam naših zmot, vsem krivim in nekrivim, vsem, ki počivajo v nezaznamovanih grobovih in grobiščih po slovenski zemlji, tisočem naših sonarodnjakov, domobrancem, njihovim svojcem, somišljenikom, vsem, ki so v maju konec zadnje vojne v Vetrinju na Koroškem bili izročeni našim oblastem ter na svoji — naši in njihovi — zemlji mučeni in pobiti — Bog daj vsem večni mir in pokoj.

Žalno slovesnost so oblikovali

naši znani pesniki in kulturni delavci s svojimi pesemskim in proznimi prispevki, predvsem pa množica ljudi, slednji izmed njih bi lahko povedal iz izročila svojega rodu prenekatero bridko izpoved: o ubitem možu, fantu, dekletu, stricu, botru, starem očetu, teti. Izpovedali bi, kot je s hlipajočim in trepetajočim glasom govorila svojemu očetu hčerka, ki je prinesla na začetku žalne slovesnosti dragocen venec ter ga položila k Lipi sprave.

To ni bilo solzavo pospominjanje o stvareh, ki jih ni mogoče več priklicati k življenju, iz shoda je govorilo srce slovenskega človeka, potem ko se je otrešel vseh obremenilnih ideologiji, in mu je pmembno samo življenje, ta največja človeška dragotina. Zato je poudaril Stanislav Klep v svojem nastopu: „Vsi žrtvovani so imeli svoje matere in očete, mnogi med njimi tudi sinove in hčere, pa brate in sestre ter druge sorodnike, in je zato krog prizadetih nekajkrat večji od števila pomorjenih. Ob tem spoznanju moremo reči, da so nasilno ugasla življenja globoko prizadela vse slovensko občestvo.“

Kako odmejni so bili recitali, ki so jih izgovorili pesniki: Venó

Venec z napisom „Slovenija v svetu — 1945-1989 — vetrinjskim žrtvam“ polagata k „lipi sprave“ Vera Trampuž in Ivo Žajdela.

Taufer, Dane Zajc, Tone Pavček. Izgovorili so svoje prispevke, ki jih čas ni porasel in spomin ne zapustil. Za njimi so govorili pešemske in prozne žalostinke o življenju in smrti, krivici v črni orhideji spominov nekateri naši dramski igralci; podoživljali so z enako notranjo silo Kajuha, Bora, Kocbeka, Balantiča in druge.

Dvatisočglava množica — med njimi veliko število naših rojakov iz zamejstva — je na koncu v čudovitem sozvočju glasov zapela pesem Lipa zelenela je, zatem pa se je spontano porodila najprej

pesem K tebi želim, moj Bog in na koncu Marija, skoz življenje voditi srečno znaš.

Vso to spontano, a prisrčno in iskreno žalno slovesnost je samoumevno potrjevala Klepova beseda, spodbujevalna in razkrinkavajoča preteklost in sedanost:

„Zmotno ideologijo nasilja smo v slovenski pomladi sicer prenehali častiti, v svetu pa še ima dovolj svečenikov, da z njihovo pomočjo z jeklom za nekaj časa zatre slo po svobodi. Kot Damoklejev meč visi ta grožnja tudi nad nami... Spominu na vetrinj-

ske žrtve se naj pridruži še tudi spomin na druge žrtve vojne in bratomora na obeh straneh, tako na strani poraženih kot na strani zmagovalcev. Obojim smo dolžni spoštovanje, spoštovanje mrtvih. Tisočem pomorjenih, ki nimajo znamenovitih grobov, pa po evropski kulturni tradiciji primeren spomenik. Slava jim! Z današnjo skromno slovesnostjo in priznanjem velike zmote vsaj delno vračamo dolg civilizaciji in dolg svojemu narodu. Z njo popravljamo negativno oceno iz etike in morale, da bi mogli v sodobno Evropo in v svet vstopiti s sprejemljivim нравstvenim spričevalom. **Lipa sprave, ob kateri smo se zbrali v upanju, da bo kos tudi viharjem, ki že upogibajo vitko stebelce, naj ne bo samo simbol pomiritve, marveč tudi priča, ko si Slovenci, tudi tisti, doslej sprti med seboj, opravičamo v vojni in po njej storjene krivice.**

(Družina, 2. julija 1989)

KOMEMORACIJA NA ŽALAH

V torek 27. junija ob 17. uri je bila na ljubljanskih Žalah kome-moracija za pobitimi domobranci. Šele 44 let po grozovitem poboju domobranske vojske smo se lahko Slovenci v domovini simbolično poklonili v njihov spomin. Celih 44 let je režim v Sloveniji dušil vedenje o masovnih moriščih. In šele sedaj smo si izborili pravico pisanja o takratnih tragičnih dogodkih, začeli pa so se

tudi že prvi javni obiski grobišč. Skupaj s komemoracijo na Žalah so te dni tudi že v SZDL razpravljali o slovenski nacionalni spravi ter o spomeniku vsem žrtvam vojne na Slovenskem. Glavno poročilo na SZDL je imela Spomenka Hribar. Medtem pa je nekdanji partizan Zdenko Zavadlav že pripravil tudi spominsko ploščo, ki se bo v bližnji prihodnosti postavila v spomin vsem žrtvam vojne na Slovenskem.

O komemoraciji na Žalah je skoraj vse uradno slovensko časopisje prineslo obvestilo že v začetku juniju. Celo ena najbolj kontradiktornih osebnosti, odgovorni urednik ljubljanskega Dnevnika Milan Meden, se je na prvi strani Dnevnika zavzel za preživetje „lipo sprave“, in s tem posredno tudi za pravico do komemoracije.

Naslednje dni po komemoraciji ni bilo v nobenem slovenskem dnevniku niti novičke o tem zgodovinskem civilizacijskem dejanju!?

Spominski venec

Z velikim pričakovanjem smo nekaj po eni uri 27. junija sprejeli venec Slovencev v svetu, ki ga je naravnost iz Gorice poslal Vinko Levstik, eden izmed vrjernih iz Vetrinja (29. maja preko Pliberka). Odložili smo ga v Stožicah pred gostilno „Pod lipo“. Lastnik gostilne, Vezjak, je povsem po lastni iniciativi v začetku maja na Žalah posadil „lipo sprave“.

ve". Prav on je za komemoracijo oskrbel ozvočenje ter vodil celotno izvedbo priredbe.

Že takoj ob prihodu venca smo opazili nekaj sumljivih avtomobilov, vendar se je kasneje „ozračje povsem počistilo“. Nekoliko je motil le besen anahronistični izliv kranjskih borcev tisti dan v Goranjskem glasu, ki zadrto vztrajajo na starih sovražnostih.

Ob lipi sprave

Na Žalah je bilo veličastno. Najprej nekaj grmenja ter kapelj dežja, nato pa reke ljudi, ki so prihajale z vseh strani. Začeli so prihajati že uro prej in ob 17. uri je bila jasa na prehodu iz starih na nove Žale popolnoma nabita. Ob „lipi sprave“ se je začela širiti preproga prižganih sveč.

Točno ob uri je iz ozadja zazvenela trobenta, nakar sta Ivo Zajdela, kot pripadnik mlade generacije, in Vera Trampuž, kot sestra izginulega v tistem letu 1945, položila venec k „lipi sprave“, na katerem je pisalo SLOVENIJA V SVETU — 1945-1989 — VETRINJSKIM ŽRTVAM. Prvi je spregovoril eden od organizatorjev, odvetnik iz Kranja ter bivši partizan, Stanislav Klep. Viktor Blažič, ki je prav tako sodeloval v najožjem organizacijskem sestavu, je zahteval, da se grobišča označijo, odprejo za javnost ter posvetijo. Nato so se vrstili: gledališka igralca Jerca Mrzel in Slavko Cerjak s pesmimi Balanti-

ča, Kajuha in Bora, pesniki Tone Pavček, Veno Tufer in Dane Zajc so brali svoje pesmi, nakar smo vsi skupaj zapeli „Lipa zelelena je“. Pred mikrofona je na koncu stopila še neka gospa ter prebrala pismo svojemu ubitemu očetudomobrancu.

Vzdušje je bilo ves čas veličastno napeto, z mnogo prelitih solza, ki so jih morali svojci 44 let zadrževati v prisilnem strahu in molku. Med ljudmi je bilo veliko znanih obrazov, tudi iz zamejstva in daljne Argentine.

Tudi to je bil dan osamozaveščanja ljudi, ki jim je slepa ideologija pobila na tisoče svojcev, prijateljev oziroma sodržavljancev, celim generacijam pa namesto rešnične osvoboditve prinesla vse prej kot to.

Ivo Zajdela

(Katoliški glas, Gorica, 6. 7. 89)

Ko je ob znani Dolomitski izjavi spomladi 1943 partija iz OF izrinila vse druge organizirane sopotnike in zase dobila pravico do monopola, je vsakdo, ki je stopil v partizane ali se kako drugače vključil v osvobodilno gibanje, avtomatično postal orodje partije in ji omogočil priti na oblast. Kdor se danes vključuje v SZDL, ki naj bi bila naslednica OF, se danes spreminja v orodje, ki naj omogoča partiji, da ostane na oblasti.

France Bučar

(Prelomni časi, Ljubljana 89, str. 63)

S spomini na novo pot

V vsakem juniju se nam vrača spomin na tiste črne dni v letu 1945, ko sta domovino zagrnili žalost in trepet, ko smo se mi od nje z grenkobo cdtrgali in ko je potem sama doživela najstrašnejše žrtvovanje v vsej svoji zgodovini.

Tudi ve žene in matere se s pietetnim spominom vsako leto vračate k tistim, ki so bili kri naše krvi in dih našega duha. V vas, ki vaš je narava poklicala, da telesno ali duhovno dajete življenje in ga hranjate, je čustven vzgib premočan, da bi mogle ostajati le pri miselnem obnavljanju in razumski analizi dogodkov, njihovih vzrokov in posledic. Zato vas ti spomini bolj vračajo v žalost in grozo zaradi posekanih življenj, pa tudi v podoživljanje ljubečih odnosov do žrtvovanih, ne kot skupnosti igravcev v prizoru zgodovinskega dogajanja, ampak kot množstva poedinih človeških bitij, vsakega s svojo usodo, zmožnega prijateljskih odnosov in opremljenega z lastno voljo za sprejemanje in dajanje dobrega. Tako se vam šele po daljšem času do kraja zacelijo rane srca in izteče zadnja solza. Ta čustvena danost je vaša prednost, saj se ne morete zapirati v mrzlo razumarstvo, ki je pogosto neplodno, in zaradi čustvenosti ste bogatejše, kajti po njej imate več moči za razdajanje samih sebe. Naj torej še speče sta-

ra rana, le naj se utrne solza, naj poleti spomin k drugemu bitju, ki smo ga takrat izgubili, in k vsakemu neznanemu vojaku, da bo imel nevidén, a najbolj vreden spomenik v naših hvaležnih čustvih, iz katerih naj privre tudi živa prošnja za božje usmiljenje vsem njim, kolikor so ga še potrebni.

Spomin na naše žrtve pa ne more biti samo čustvena potreba. Misleč človek se sprašuje po smislu in smotru. Ob spominu na žrtvovane se nam postavlja vprašanje, kakšen smisel in kakšen smoter v višjih načrtih je imela za nas danes njihova tedanja poguba in ali predstavlja oporo upanju na lepšo pot v prihodnosti.

Naše spominjanje torej ne sme biti samo objokovanje, ampak se mora dvigniti v poveličevanje. Ali smo prepričani, da je to smiselno? Proslavljajo se vendar veliki dosežki, pogumne odločitve, slavne zmage! Kako naj slavimo tiste, ki so bili dobesedno zatolčenj v globine kraških jam in je bil celo njihov spomin preklet in prekrit s pokrovom pozabe?

Vendar, ali ne slavimo mučencev iz vseh časov krščanstva? Bolj kot da nas pretresajo strahote rimskih aren in mučil vseh poznejših preganjavcev, smo zavzeti nad moralnim junaštvom pričevavcev Duha, ki so zaradi resnice prezirali tudi svoje življe-

Slovenija

Moja dežela

nje. Prav zdaj se izteka šesto stoletje, odkar se srbski narod zgladuje ob junaštvu do zadnjega posekanih bojevnikov na Kosovem polju. Najhujši poraz v zgodovini jim daje priložnost, da proslavljajo moralno moč častnega odpora, čeprav z nesrečnim koncem in izgubo svobode za dolgo dobo, ne pa kako zunanje dejstvo slavne zmage. Tudi mi po pravici lahko slavimo moralno veličino tistih, ki so sprejeli usodno odločitev, da z živim zidom zaprejo pot sistemu, ki ni naš in ki sploh ni človeški. Pri ocenjevanju te odločitve pa ne gre upoštevati samo temeljnega nagiba. V večini so res gledali v komunizmu neposreden nastop proti Bogu in krščanstvu. Danes nekateri ugovarjajo, da se za vero sploh ni bilo mogoče bojevati. Z zunanjo silo vere v človeku ni mogoče uničiti, zato se tudi ne more braniti z orožjem. Bog da ne potrebuje naše obrambe. Kdor tako razlaga tedanje nagibe, podcenjuje razumsko dozorelost naših ljudi. Z obrambo vere in Cerkve je vendar treba razumeti o-

brambo svobode za izpovedovanje vere, za življenje po veri in za idejno razširjanje verskega prepričanja. Kolikor je bilo v mislih tudi vzdrževanje temeljev za tako družbeno ureditev, ki bi se skladala s cerkvenim moralnim naukom, to ni hotelo biti vsiljevanje določene zamisli družbe, posebno ne prenovitvene zamisli, ki je pod tujo okupacijo sploh ni mogoče veljavno sprejeti in še manj obvezno uveljavljati. Šlo je preprosto za obrambo pred nevarnostjo in napadom na versko svobodo in je ta nagib morda prevladoval nad drugimi.

Vendar so tudi tisti, ki so v nastopajočem boljševizmu videli nekaj narodu tujega, nekaj, kar se upira naravi, celo tisti, ki jim je bil neposredni nagib varovanje skupnih kulturnih in gospodarskih dobrin ali celo samo družinskega življenja in premoženja, bili branitelji večnega zakona, ki je dejansko proglašen v naravnem redu. Obramba naravnega reda je sama po sebi zadosten razlog, da se sme uporabiti sila. Saj je silobran pravica, obramba drugega je nekaj plemenitega, dati življenje za pravice drugih je pa junaštvo in svetost. Nihče nima večje ljubezni od tistega, ki dá življenje za svoje prijatelje. Ne idealiziramo vsakega posameznika in vseh ravnanj. Bogato ceno pa dajemo krvi, ki je bila vnaprej darovana za svobodo in blaginjo domovine in vseh njenih otrok.

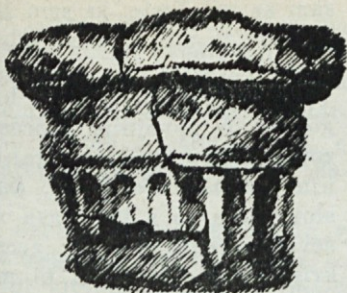
Častno je umreti za domovino, a našim padlim ta čast ni bila dana. Zmagovavci, ki so začeli brautomorni boj, so se samolastno proglasili za edine predstavnike naroda, vse, ki niso sprejemali njihovega nauka in nasilja, pa so opečatili za izdajavce, ki jih je treba do kraja uničiti, poteptati njihovo čast in izbrisati vsak spomin. Celemu človeku je čast več kot življenje, zato vsaj notranje častnosti nikoli ne zavrže. Če iz višjih nagibov tvega ugled in dobro ime pred svetom, je pa to lahko večja žrtev, kot če daruje kri in življenje. Okoliščine našega boja proti revoluciji smo vedno ocenjevali za nesrečne, a so bile neogibne. Nekatero taktične poteze lahko danes iz zgodovinske perspektive označujemo za manj primerne, nikdar in nikoli pa ne podvomimo, da se je bilo treba upreti boljševiski revoluciji. To prepričanje se nam utrjuje ob razvoju v domovini, ob katerem komunistična oblast izgublja ne samo navidezno legitimiteto, ampak se ji rušijo tudi notranji idejni temelji. Tako se vse bolj razblinja očitek o narodnem izdajstvu in utrjuje prepričanje o domoljubnih nagibih bojevnikov proti komunizmu in njegovim notranjim zaveznikom. Pasti mora le še konstrukt o objektivni izdajavski situaciji, katere po logiki sploh ne more biti.

Misel na naše padle in žrtvovane nas torej spominja na veličino darovanja življenja in časti,

da nas v drugačnih življenjskih okoliščinah nagiba k zvestobi vrednotam in požrtvovalnemu pospeševanju vsega dobrega. Ob tem ni prostora za prazno veličanje vseh nas preživelih, ki še nismo prehodili poti preizkušenj. Ta spomin naj nam bo priložnost za premislek o našem sedanjem ravnanju, o naši duhovni naravnosti, o odnosih do najbližjih, do celotnega slovenstva, do tistih, ki iskreno iščejo zgodovinsko resnico, a ne morejo v vsem sprejemati naših misli, pa tudi do takih, ki nas še zavračajo, ker so brez krivde ujeti v vezi sistema, saj se tako očitno trgajo iz njega.

Tak smisel lahko dajemo spominu na tedanje žrtve. A dovolite mi še eno misel. Pravijo, da je komunizem mamljiva vaba, katere lažnost se razkrije samo po lastni skušnji. Tudi na Slovenske se je predstavil kot blagovest, edini naj bi bil sposoben, da pripelje do narodne svobode in v pravičen družbeni red. Nauk in predanost njegovih apostolov tako prevzemata, da se mu ljudje prepustijo kot da z njim stopajo v obljubljeni deželo. Za to, da se pričakovanje izjalovi, je treba desetletij. Na Slovenskem je že propadlo zaupanje v sistem, a najočitnejši izkaz o tem, kako je v sebi slab, je prav opomin na veliki pomor v juniju 1945. Tudi če je še kdo, ki kaj dá na partijo, čuti nad seboj preganjavico in moro zaradi pošastnega zločina. Dogodek bo ostal kot sramota v

zgodovini naroda, a zgodovina je učiteljica za življenje in bo s to zabeležbo opominjala, česa je zmožen človek, ki se odvrne od Duha in prestopi naravne postave. Tudi v tem učeniškem učinku torej lahko gledamo smisel tiste skupne narodne žrtve.

A dvignimo se še više iz potrnosti in grenkobe! Vremena se jasniijo, z vsem svetom stopamo v novo zgodovinsko dobo. Tudi na Slovenskem vrejo na dan tokovi, izmiti hočejo umazano oblogo, ki duši duhovnost, utišnjuje osebno pobudnost in ovira korak k popolni narodni svobodi. Kot se pa človek v nesreči ne sme predajati obupu, tako ne bi bilo prav, če bi se v sreči napihovali z oholim triumfalizmom. Bolj kot da se postavljamo s svojo zmago, se veselimo zmage resnice in pravice! Ta pa prodira na vsej črti in prostor svobode se vse bolj odpira. Spomnimo se na zahteve, da se odkrivajo zgodovinski viri in odpro meje za zunanje slovenske publikacije; na pobude, da se nasprotnikom revolucije priznajo do-

moljubni nagibi in se jim izkaže posmrtna čast, javno sredi Ljubljane. Pomislimo na nezaustavljivo teženje mladega rodu, potomcev partizanskih borcev, ki objavljajo zarise kočevskega območja in v njih označujejo morišča domobrancev in ponatiskujejo pričevanja rešencev. Celo sami nekdanji borci, najbrž tisti med njimi, ki so takrat iskreno mislili samo na narodno osvoboditev, so med drugimi tudi svojim nasprotnikom na naši strani postavili simbolni spomenik in jim ponudili posmrtno spravo. Prav močna je težnja po reviziji zgodovine, slovenska narodna samozavest pa prerašča v bojevito navdušenje.

Ali ni to sad milosti, ki jo kliče prelita kri? Saj niti kaplja nedolžno prelite krvi ne pade v prazno. Kri naših bojevnikov in žrtev, pomešana s krvjo tistih poedincev na drugi strani, ki so se iskreno hoteli darovati za resnično dobro, je bila seme novih slovenskih narodnjakov, novih ljudi z bogato človečnostjo in novih božjih otrok. Iz tega semena rastejo obilni poganjki, ki ženejo korenine v zdravo zemljo in iz njenih sokov dvigajo vrhove visoko k Luči. To je moralno zmagovanje, zaradi katerega se mi ne bomo kitili z zmagoslavjnimi venci, ampak bomo rajši ponižno dajali hvalo Tistemu, ki hudo obrača v dobro in temu daje moči, da se razrašča.

Naj nam smer razveseljivega razvoja ponazori nekaj odlomkov iz predavanja na lanskem teolo-

škem tečaju v Sloveniji, ki ga je govoril človek, katerega bi njegova preteklost sama ne priporočala za nastop na katoliški študijski prireditvi. Tečaj se je ukvarjal s témo o prelomnih časih in so bila besedila tam objavljena v knjižni obliki. Iz tega predavanja o pogumu kristjana v civilni družbi torej nekaj dobesednih navedb:

Na zunaj sem v tistih dveh letih — med jesenjo 1946 in pomladjo 1948 — vendarle pristal na stalinizem... Veroval sem, da je prav stalinizem absolutna ne le osvoboditev, ampak odrešitev človeštva.

Na klasični gimnaziji sem v tistem času deloval kot skovjevski ideolog... Sošolce iz nižjih razredov, ki so veljali za anglofile ali za simpatizerje medvojnega katolicizma, sem hodil po razredih prepričevati o marksizmu. Idejno sem jih spodbijal na sestankih celotne šole, v divjih diskusijah. Čez čas sem ugotovil, da so jih ne tako dolgo po naših idejnih konfrontacijah zaprli... Morda so tega ali onega v zaporih zlomili... Zadelo jih je usoda, da so bili prisiljeni v molk... Moram priznati, da sem se v tistem času nahajal na strani terorja, zla, zgodovinske laži in reakcije. Zaradi tega svojega tedanjega ravnanja delam pokoro že štiri desetletja. Ke-

sam se ga. Tiste, ki sem jim prizadejal zlo, prosim odpuščenja...

Zelo malo ali nič je bilo govora o povojnih procesih zoper duhovnike, o preganjanju katoliške Cerkve... Čast slovenstva so v tem času reševali preganjani in zvesti kristjani... Ravno ti bi mogli biti, trdno sem prepričan, naš današnji in najboljši zgled... nosivci krščanskega poguma.

Mnogi kristjani, ki so se vključili v NOB, so se prenehali imeti za kristjane, kaj šele za katolike. Pritisk partije, zmage komunizma... je bil prevelik.

Ne malo razočarancev je danes na čelu boja za civilno družbo... Tragično za te zdvojlence ali vsaj za nekatere izmed njih je predvsem dejstvo, da jim je postala problematična celo legitimnost lastne medvojnne revolucionarne akcije... (in se) jim spodbija celo sam smisel njihovega življenja... zasluzijo iskreno sočutje in usmiljenje... Niso in ne morejo pa biti danes pozitiven zgled ravnanja, življenja, vere, smisla... So ljudje preteklosti.

O povojnih, morda pa že medvojnih slovenskih katoliških mučencih, med katerimi bo morda kdo kdaj še predlagan za svetnika, morda ce-

lo Lojze Grozde, in prav bo, da bo kateri predlagan, bodo Slovenci še pisali umetniška dela, slikali slike in uprizarjali drame... Morda čas, o katerem govorim, ni več daleč.

Brez rekristjanizacije in v konsekvenci rekatolizacije... tudi civilna družba ne more ne trajati ne biti dobro utemeljena... Kultura, ki ne črpa pri Bogu, se nujno slej ko prej izkaže kot diabolična.

Skratka, gre za novo obliko današnjega krščanskega poguma: za pogum rekristjanizirati današnje slovenstvo.

Za pogum novega krščanskega apostolata.

Tako torej govori in piše danes človek, ki je prehodil dolgo težko pot v iskanju resnice in osebnega očiščevanja. Mislim, da imamo lahko trdno upanje, da bo tako pot kmalu prehodila slovenska družba in se bomo lahko skupno zahvaljevali za milost, ki jo kliče tudi nedolžno prelita kri, katere se danes s pieteto spominjamo.

Božidar Fjnk

Govor na spominski proslavi Zveze slovenskih mater in žena v Buenos Airesu, 8. junija 1989.

Anton Stres o Slovenski politični emigraciji

Kar zadeva tako imenovano politično emigracijo, je treba pogledati v zgodovino in opaziti, da nastaja predvsem ob revolucijah: ljudje, ki se ne strinjajo s prevratom, morajo v tujino, če hočejo ohraniti življenje. **Narodnoosvobodilni boji ne rojevajo prave emigracije, se pravi izseljencev, ki bi hoteli ostati to, kar so.** Drugi vir političnega izseljenstva pa so ljudje, ki se sicer izselijo v mirnem času, a zato, ker imajo drugačna politična stališča in so na izselitev moralno — ali pa celo fizično — prisiljeni. Politična emigracija je potemtakem vedno znamenje, da v deželi ni **političnega pluralizma** in doslednega spoštovanja človekovih pravic. Izrazito demokratične države nimajo politične emigracije. Politič-

na emigracija je na splošno znamenje, da vlada v domovini bolj ali manj avtoritaren, če že ne totalitarren režim. Dejstvo je več kot očitno, pa tudi zgovorno. Politična emigracija potemtakem ne more biti v bistvu res narodno izdajalska, kajti v tem primeru bi se v tujini zlahka odpovedala svojemu narodu in se pustila asimilirati. Če se slovenska emigracija s tolikšno požrtvovalnostjo trudi ohraniti svojo narodno zavest in kulturo in jo prenaša že v tretji rod, je to tudi zato, da ovrže take očitke. Se pravi, da zahteva tudi malo bolj natančno in manj črno-belo razlago preteklosti. Seveda mora biti v takem ponovnem proučevanju preteklosti pripravljena sprejeti tudi tisti del resnice, ki bi bil

zanjo neprijeten. Po drugi plati pa je zelo verjetno, da ve emigracija marsikaj, česar se doma ne sme vedeti. Samo tako si je mogoče razlagati, da se njen glas doma ne sme slišati. Drugega razloga ne more biti, to misel nam vsiljujejo tisti, ki so za sedANJI odnos do emigracije

odgovorni. Če pa so se doma res odločili, da bodo na knjigo odgovarjali s knjigo in ne z represijo, bo moralo enkrat to pravilo obveljati tudi za naše izseljence. Politične papore je treba preverjati na dejstvih in jim samO toliko verjeti.

Mladina, št. 6/1989

TIHO PISMO DEKLETU, ŽENI

Tri matere

Slomškovi materi je bilo ime Marija, to je bridka, grenkosti polna. Na Slomu je bil njen dom, bel hram med sadovnjaki, pašniki in gozdom. Ko ji je sedemindvajsetletni vzcvetelo telo in je ugledala sad svoj, dečka Antona Martina — ali ji je bridka žalost presunila srce. Kakor bi slutila, kako bo trpel s trnjem kronani vladar slovenskih src. Pa je hotela dati sinku na pot trajen zaklad: v zimskih večerih, ko je brnel kolovrat, ga je učila moliti in peti.

Ko je bilo Antonu Martinu šestnajst let, je mati Marija umrla. Sin pa je nesel njene molitve in pesmi naprej od hiše do hiše, skozi čisto mladost in moško delo, v častitljivo starost je romal z njimi in kjer koli se slovenska pesem razlega, moli z nami Slomškova mati.

Krekovi materi je bilo ime Marija, usmiljena. Ko je petega otroka položila v zibelko, ji je umrl mož, rednik družine. Ta je trdo delala, da je vse prehranila, in v tesni hišici je bilo še prostora za berače in siromake, za bedne brate božje.

To je bila prva hiša usmiljenja, ki jo je videl deček Janez. In je šel in postal oče ubogih in postavil mnogo hiš krščanske ljubezni — zadruga in šole in domove za delavke in delavce. Koliko spomenikov je imela mati Marija Krekova po vsej naši zemlji!

Tretji materi pa ne vem imena. Prišla bo, ni je še. To si ti deklica, žena, ki to bereš. Nosila bo v srcu kakor v dragocenem vrču bridkost in molitev in pesem Marije Slomškove — in usmiljenje in življenjski pogum Marije Krekove — pa še nekaj, kar nam je Bog daroval: veselo zvonjenje božjih zvonov v duši, nebeško radost.

Mati slovenske bodočnosti, bodi pozdravljena.

Dr. Janko Kralj

Materinščina - del doma

Dokazovati, da je prav, po slovenskih družinah — tudi v zdomstvu in izseljenstvu — govoriti slovensko, se zdi tako odveč, kot dokazovati, naj grlica gruli, petelin kikirika ali maček mijavka. To je pač samoposebi umevno.

In vendar po mnogih družinah ne ravnaajo tako. Zakaj ne? Zato, ker je nasprotno ravnanje udobnejše, ker ne terja tolikega napora. V tujini je pač vse okolje neslovensko, od šole in ulice prek časopisov do radia in televizije, in najlažje se je temu okolju prilagoditi tudi v govorjenju. Navadno začno s tujo govorico v družini otroci. Starši jih nekaj časa opominjajo, naj govorijo slovensko, počasi se pa stalnega opozarjanja naveličajo in prepustijo vso stvar naravnemu razvoju. Končno začno tudi sami z otroki, velikokrat v dokaj polomljeni govorici, govoriti po tuje.

Da to ni prav, je sleherniku precej jasno. Saj s tem usiha slovenska narodna dediščina, s tem pa narodovo življenje samo.

Nekateri dokazujejo, da je Slovenec tisti, ki se ima za Slovenca, pa čeprav ne zna slovensko. To je sicer res, kot je res, da še ni Slovenec tisti, ki se slovensko nauči, a je takšno slovenstvo le čudno, če ne še kaj več.

Seveda niso stvari z govorico v družini tako preproste, kot bi se

morda zdelo na prvi pogled. Kako npr. naj govorijo v družini, kjer je eden od staršev Slovenec, drugi pa Neslovenec, ko imata oba starša pravico (in dolžnost), da govorijo otroci v njuni materinščini? Koliko je sploh še vredna slovenščina s karseda skromnim besednim zakladom, kakršno je možno ohranjati v tujini? Kakšen smisel ima porabljanje toliko sil za ohranjanje slovenščine po naših družinah na tujem, ko je pa jasno, da bo v nekaj rodovih čisto gotovo poniknila v tujem jeziku?

Kljub vsem ugovorom ostaja dejstvo, da je sleherni materinščina vrednota, vsako vrednoto pa je treba ohranjati do mej možnega. Nemožnega ni kajpada dolžan nihče delati. Največkrat je v tem vprašanju „greh“ najbrž v tem, da nam postane možno prehitro nemožno.

Naša luč

Moje slovenstvo

V imenu koga lahko spregovorim in izrazim svoje mnenje o vprašanju slovenstva v Argentini?

V kolikor si odgovarjam samemu sebi, morda tudi v nekaterih pogledih zastopam generacijo v Argentini rojenih Slovencev.

Sem Slovenec, ker se čutim Slovenceva, ker tako mi je bilo dano in ker to sprejemam in drugih možnosti brez števila nočem.

Družina in šola in versko življenje pa sosedstvo Slovencev sploh so me oblikovali in privedli, da kot Slovenec sprejemam Argentino.

Moje državljanstvo ni v sporu z mojo duhovno navezanostjo.

Slovenstvo mi je bilo dano v dar in dediščino.

Slutim, da vsako omalovaževanje, malomarnost ali celo podcenjevanje tega ni brez moralne škode in resnih intelektualnih zavrtosti.

Slovenska skupnost v Argentini s trdno štiridesetletno zgodovino, z veliko izkušnjami, z bogato tradicijo kljubovanja in vraščanja, navideznimi vzponi, padci in zopet vzponi in neprenehne rasti je izhodišče tej moji identiteti, temu mojemu biti Slovencec.

Ta naša skupnost v Argentini mi omogoča, da se lahko naslavljam za Slovenceva. Razlaga mi pojem Slovenec in mi ga ohranja

živega, kar bi drugače ne moglo biti.

Še enkrat: Pripadam tej skupnosti, sem Slovenec iz nje in po njej.

Tej naši slovenski skupnosti v Argentini pripadajo najprej vsi Slovenci, ki so prišli iz Evrope in to skupnost začeli graditi, Slovenci, kateri se zavedajo svojega izvora (Slovenije), ki so ostali zvesti temu izvoru, ki se vključujejo ali ne v organizacije, ki delujejo na različnih področjih te skupnosti, ki spremljajo ali morda ne življenje te skupnosti.

Tej skupnosti pripadamo tudi mi, Slovenci rojeni v Argentini!

Tej skupnosti služijo organizacije, različne ustanove in domovi. Tudi posamezniki na kakšen docela samosvoj način.

Veliko vlogo v njej ima dušno pastirstvo.

A nič manjše vloge nimajo v skupnosti politično delo, vse upravno delo in na isti ravni učenje slovenščine in sploh vse, kar je s slovenščino v zvezi: znanje in uporaba in pisanje, tisk in branje.

Tako pridem do slovenstva, ki mi pomeni duh, vsebino in stremljenje, nekako vse, kar se širi od slovenskega.

Naša skupnost v Argentini je zaobsežena v slovenstvu, kajti slovenstvo mi je: vse, kar poznam

o Sloveniji, Slovencih in zgodovini, ki se jih tiče; vse, kar vemo in kar imamo še zvedeti; kar je dognanega in kar se išče; kar se je že našlo in kar bo ostalo za vselej izgubljeno.

Tudi mi je slovenstvo: vsa nekdanja ozemlja, kjer so živeli predniki, Slovenci, kjer žive njih nasilno potujčeni potomci. Vse, kar so Slovenije vzeli Italijani po združitvi Italije; po prvi in drugi svetovni vojni. Vse, kar je Slovenije v Avstriji po plebiscitu. Vse trpljenje druge svetovne vojne.

Slovenija, ki je prišla v skupno kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, leta 1929 preimenovano v Jugoslavijo. Vključno do današnje, republiške, jugoslovanske.

To slovenstvo tu je brez priseg in brez zaobljub, z eno, čisto, preprosto in nam sveto zastavo, katero spoštujemo in branimo.

To naše slovenstvo iz srca nas kliče k delu.

Kakor zaljubljenost, nas čustva obvarujejo grdega.

Slovenstvo brez izkaznic, ki se izkazuje v vsem, da držimo skupaj, da se ne odtujimo, da kljubujemo.

Težko bi bilo popisati vse čustvovanje, ob napetosti, ki se ločeva zaradi jasnosti.

Da. Tudi za še tako zahteven, kritičen in objektiven pristop k našemu vprašanju imamo odgovor, jasnost in trdnost.

Zato nam je tako naravno biti

Slovenec. Zato ne potrebujemo nobenih prisil ali vabečih reklam.

V nekem smislu, vsa naša vpreženost in urejenost je nekam anarhična. Prepušča slovenstvo domišljiji, osebno slovenstvo, brez modela, kalupov, neutesenjenosti.

Slovenstvo, ki vabi k zvestobi. Slovenstvo, ki nas veseli.

Naša slovenska skupnost je navezana na to slovenstvo, ki nam se je lažje spoprijeti z njim, ker je čisto, razbremenjeno in zato nič manj realno. Realno, ker je tu, sedaj.

Veselimo se malih stvari.

Ko pomislim na smeri, proti katerim se pomikamo, se vselej z večjo prepričanostjo oklepam misli, da so edine možne poti že narajene, da ohranimo vse, dokler se ohranjati da.

Da ne skrbimo, kar se skupnosti tiče, za prihodnost.

Da živimo čim krajša obdobja polno slovensko.

Da ni treba nobenih sprememb, ker je vse že tu. Samo treba je na tem, kar že imamo, kar niso starejši dokončali, delati.

Imamo naš prav, ga lahko utemeljimo, se lahko o njem pogovorimo, tudi kritično, in ne bo nehal biti naš prav. Ne opravičilo, ne zagovor, ne izbegavanje.

Smo dediči dolge tradicije, ki sega daleč v zgodovino Slovencev, spoprijemanja s stvarnostjo, uvidevanja resničnosti in vere, predvsem vere v boljšo prihodnost Slovencev.

Marjan Adamič

Nebesa pod Triglavom

O domovina,
ko te je Bog ustvaril,
te je blagoslovil z obema rokama
in je rekel:
Tod bodo živelj veseli ljudje.

Skopo je meril lepoto,
ko jo je trosil od vzhoda do zahoda;
šel je mimo silnih pokrajin.
pa se ni ozrl nanje —
strme proti nebu s slepimi očmi
in prosijo milosti.

Nazadnje mu je ostalo polno prgišče lepote;
razsul jo je na vse štiri strani,
od štajerskih goric do strme tržaške obale
ter od Triglava pa do Gorjancev
in je rekel:
Veseli ljudje bodo živelj tod;
pesem bo njih jezik
in njih jezik bo vriskanje!

Kakor je rekel, tako se je zgodilo.
Božja setev je pognala kal in rodila —
zrasla so nebesa pod Triglavom.
Oko, ki jih ugleda,
obstrmi pred tem čudom božjim,
srce strepeče od same sladkosti;
zakaj gore in poljane oznanjajo,
da je Bog ustvaril paradiž
za domovino veselemu rodu,
blagoslovljeno pred vsemi drugimi.

Vse, kakor je rekel, se je zgodilo;
bogatejši so pač drugi jeziki;
pravijo tudi, da so milozvočnejši
in bolj pripravi za vsakdanjo rabo —
ali slovenska beseda
je beseda praznika, petja in vriskanja.

Iz zemlje same zveni
kakor velikonočno potrkavanje
in zvezde pojó,
kadar se na svoji svetli poti ustavijo
in se czró
na čudežno deželo pod seboj.
Vesela domovina,
pozdravljena iz veselega srca!

Ivan Cankar

SLOMŠEK BO DOBIL SPOMENIK V MARIBORU

V času od letošnjega septembra do septembra leta 1992 bosta slovenska kulturna javnost in Cerkev z več prireditvami počastili spomin na mariborsko delovanje škofa Antona Martina Slomška, velikega narodnega prosvetitelja, pesnika in pisatelja.

Letošnjega septembra bo namreč minilo 130 let, kar je prenesel sedež

lavantinske škofije iz št. Andraža na Koroškem v Mariboru, zakoličil s tem našo severovzhodno mejo in nas narodnostno povezal. 130-letnica prenosa škofijskega sedeža pa hkrati pomeni 130-letnico mariborskega visokega šolstva. Že mesec dni po prihodu v Mariboru je Slomšek ustanovil semenišče, ki je nato delovalo vse do danes.

Počastitev bodo zaključili septembra leta 1992, na dan 130-letnice Slomškove smrti.

Ena od počastitev je postavitvev Slomškovega spomenika v Mariboru jeseni leta 1990, ki jo načrtujeta skupaj Kulturna skupnost za območje mesta Maribor in mariborski škofij-ski ordinariat.

Materni jezik je najdražja dota, ki smo jo dobili od staršev. Skrbno smo ga dolžni ohraniti, olepšati in zapustiti svojim mlajšim.

V slovenskemu jeziku hočem do svoje poslednje ure hvaliti Boga, v slovenskem jeziku učiti moje ljube brate in sestre.

Anton Martin Slomšek

Kako prav živeti?

ALI JE ČLOVEK V VESTI SVOBODEN?

Brez svobode ni pravega človeškega in nobenega npravnega življenja. V svobodi se najbolj razodeva dostojanstvo človeške osebe. Svoboda pa je osnova za npravno odločanje. Kar se zgodi po naravni nujnosti ali pod zunanjim ali notranjim pritiskom, za etično vrednotenje ne pride v poštev.

Svoboda, o kateri je tu govor, je človeška ali psihološka svoboda, to je zmožnost, da se človek na podlagi lastnega spoznanja in presojanja more sam odločati od znotraj, iz samega sebe. Imenujemo jo tudi svobodo izbiranja.

Ali sme storiti, kar hoče, kar se mu ravno ljubi? Ali sme odločati samovoljno po lastni glavi, brez ozira na vse drugo? Če ga ne ovirajo fizični zakoni, ali če ni od zunaj prisiljen ali ga ne ovirajo kaki psihični zakoni, to sicer zmore. Toda, ali to tudi sme? Ali sme človek vse, kar zmore?

Tudi tisti, ki zagovarjajo človekovo avtonomijo na npravnem področju in ne priznavajo njegove odvisnosti od Boga, odklanjajo etično samovoljnost posameznika, to, da bi vsak smel delati, kar se mu ravno zahoče. Človek je dolžan delati prav, delati to, kar ustreza njegovi osebnosti in družbeni naravi. Ne sme škodovati ne samemu sebi ne drugim, ne sme

spravljati v nevarnost ne sebe ne drugih.

Na etičnem področju, v svoji vesti, more sicer človek izbirati med dobrim in slabim, a po moralnem zakonu je obvezan in dolžan izbrati in delati dobro in se izogibati slabega. Z ozirom na ta splošni moralni zakon človek v vesti ni svoboden, ampak vezan. Moralna vezanost ali dolžnost pa predpostavlja, da človek razlikuje med dobrim in slabim, da se zaveda svoje dolžnosti, in da se more svobodno odločati za dobro. Če se je svobodno odločil za slabo, se je s tem zadolžil, ker svoje dolžnosti ni izpolnil. Nakopal si je krivdo in kazen kot sankcijo za krivdo.

Kar človeka torej v vesti veže, je resnica in npravne norme, ki izvirajo iz resnice. Človek ima pravico in dolžnost iskati in spoznati resnico. Le na podlagi čim popolnejšega spoznanja resnice se more človek v vesti svobodno odločati. Vsako drugo vplivanje na vest, vsako prikrivanje ali krate nje resnice nasprotuje dostojanstvu človeka kot osebe. V tem smislu moremo in moramo govoriti o svobodi vesti. To pomeni naj prej, da nihče ne sme človeka ovirati pri iskanju in spoznanju resnice. „Resnica pa ljudi ne silik priznanju drugače kot z močjo resnice same, ki blago in hkrati krepko prodira v duhove,“ prvi

2. vatikanski koncil. Svoboda vesti pomeni odsotnost vseh družbenih prisil, tako s strani posameznika kakor tudi s strani družbene skupnosti in katere koli človeške oblasti.

Svoboda vesti pa pomeni dalje, da sme človek, kolikor je resnico spoznal in se zanjo svobodno odločil, po svojem prepričanju tudi ravnati in živeti. Samo notranja svoboda v mislih in željah, predstavih in načrtih ne zadošča. Človeku mora biti dana tudi svoboda zunanjega udejstvovanja.

Ker pa je človek družbeno bitje, se mora ozirati pri tem tudi na druge. Uveljavljanje lastne svobode ima svoje meje v spoštovanju drugih. Kar je drugim v škodo, tega človek v imenu svobode vesti ne sme storiti. Pravo razumevanje in uveljavljanje svobode vesti, na katero je vsakdo po pravici ponosen in se nanjo sklicuje, je v sožitju z drugimi težka in odgovorna naloga. Nihče o sebi ne more trditi, da bi bil v resnici popolnoma odločen le za dobro — preveč je v vsakem človeku teme, zmote, nereda, poželjivosti, oblasti, sebičnosti. In s tem mora računati tudi pri drugih. Ljudje so v svojem spoznanju in odločanju v mnogočem omejeni in v svojem нравnem prepričanju zelo različni.

Pravi življenjski prostor, v katerem se mora razviti svoboda vesti, je ljubezen. V ljubezni hoče človek dobro sebi in drugim in skuša praviti v sklad to, kar je

dobro zanj in za druge. Kdor ljubi bližnjega kakor samega sebe, najde pravo rešitev v navideznem nasprotju med uveljavljanjem lastne svobode in ljubezni do bližnjega.

Kdor ljubi, je hkrati svoboden in vezan. Svoboden je, kar se je za ljubezen odločil iz lastnega prepričanja in mu ljubezen pomeni srečo in popolnost. Vezan je, ker noče izbirati nič drugega kot ljubezen in v njej ostati. Svobodna odločenost v ljubezni je najpopolnejša oblika svobode vesti posebno v zakonski in družinski skupnosti.

Alojzj Šuštar

Protokol med Filozofsko in Teološko fakulteto v Ljubljani sta 19. junija podpisala dekana obeh fakultet, prof. dr. Dušan Nečak ter prof. dr. Rafko Valenčič, v navzočnosti velikega konclerja Teološke fakultete nadškofa dr. Alojzija Šuštarja, rektorja univerze prof. dr. Janeza Peklenika, predsednika univerzitetnega sveta Cirila Zlobca in drugih.

Oblike sodelovanja so v protokolu sklenjene v 9 točk. Določene so možnosti sodelovanja med znanstvenimi ustanovami, izmenjave predavateljev, mentorstvo pri diplomskih, magistrskih in doktorskih nalogah, sodelovanje med knjižnicami, izmenjava knjig, revij ter drugega gradiva ter medsebojno obveščanje, upoštevanje posameznih izpitov in študijske dobe ter akademskih naslovov.

Sveto pismo - moj vsakdan

Miselna daljava — ovira na poti do spoznanja svetopisemskega sporočila

Versko sporočilo je glavno pri vseh svetopisemskih pripovedih, posebno čudežih. Noben čudež ni opisan samo zato, ker je izredno dejanje. Podobnih izrednih dejanj je bilo veliko v zgodovini (prim. 2 Mz 7, 11-12. 22) in vendar so prešla v pozabo, pripovedi o čudežih pa so se ohranile, ker vsebujejo versko sporočilo.

Že njihov zapis spričuje, da ni glavni namen izčrpno poročilo o dogodku, temveč posredovati versko resnico, ki jo vsebuje dogodek. Značilen primer za to je pomirjenje viharja na Galilejskem jezeru (prim. Mt 8, 23-27; Mr 4, 35-41; Lk 8, 22-25).

Dogodek je bil gotovo nadvse razburljiv. Celó apostoli, ki so bili po večini ribiči in zato vajeni viharjev, so bili vsi iz sebe. V stiski so se zatekli k Jezusu: „Gospod, reši nas! Potapljamo se“ (Mt 8, 25). Kako doživeto in izčrpno bi popisal tako dogajanje sodobni pisatelj! Šlo je za tako nevaren dogodek, kot je bila potopitev Titanika. In kaj vse je bilo že napisano o tem! Kako natančni in srhljivi so ti zapisi! Iz njih natančno zvemo, kje se je to zgodilo, v katerem letnem in dnevnem času in kako se je zgodilo. V evangeljskih poročilih

vsega tega ni. Nasprotno. Napisana so tako kratko, da dogodek prej samo ugotavljajo, kot podrobno popisujejo. Njihov zapis je celo slovesen. Posebno Matejevo poročilo je tako izpiljeno, da prej spominja na ep kot na zgodovinsko poročilo o razburljivem dogodku na vihnem jezeru. Evangelisti bi bili najbrž sposobni tudi drugače popisati. O tem bi lahko pripovedovali z veliko metro umetniške ustvarjalnosti in domišljije, vendar to ni bil njihov namen. Dogodek omenjajo le toliko, da iz njega popolnoma jasno razberemo resnico, da je Jezus tudi gospodar narave. Svetopisemski dogodki so nosilci verskih resnic in svetopisemski pisatelji so jih tudi zapisali zgolj zaradi verskih resnic.

Seveda ne vsebujejo vse svetopisemske pripovedi enako pomembnih verskih resnic, vendar v Svetem pismu ni odlomka, ki nam ne bi imel kaj povedati glede našega zveličanja. Tudi taki odlomki, ki se na prvi pogled zdijo celo grešni in nje njihova vsebina v nasprotju s človeško etiko, vsebujejo določeno versko sporočilo. Kakšno versko sporočilo naj vsebuje božji ukaz Izraelcem, naj pri zavzetju mesta Haj pobijejo vse prebivalce na polju in planjavi, vse do zadnjega moža, tako da je tisti dan padlo dvanajst ti-soč mož in žena (prim. Joz 8)?

Takšnega masovnega pobijanja res ni lahko opravičiti in v njem videti kakšnega posebnega verskega sporočila, morda prej nasprotno. Mnogi se ob takih besedilih tako spotikajo, da razočarani odložijo Sveto pismo. Versko sporočilo v njem res ni tako jasno, kot je Jezusov govor na gori (prim. Mt 5-7; Lk 6, 20-49), vendar tudi zanj velja Pavlova beseda: „Karkoli je bilo napisano pred nami, je bilo napisano v naše poučenje“ (Rim 15, 4).

Namenoma sem izbral težji primer, da bo bolj vidno, kako se v vsakem odlomku Svetega pisma skriva kako versko sporočilo, čeprav res ni vselej enako pomembno in ga ni mogoče vselej enako lahko odkriti. Primer pa tudi pove, da ni vseeno, kje začnemo brati Sveto pismo, ali res kar od začetka do konca in zlasti, kako ga moramo brati.

Najprej moramo vedeti, da se je to zgodilo približno 1200 let pred Kristusom, zato ne smemo tega, kar se je zgodilo pred več kot 3000 leti, presojati z današnjimi etičnimi merili, posebno še zato ne, ker se je medtem poglobljala tudi etika razodetja in dosegla višek v Jezusovem govoru na gori. Že. Vendar je Bog ukazal pobiti prebivalce mesta Haja, kar je končno tudi v nasprotju z njegovo zakonodajo, saj je sam dal zapoved „Ne ubijaj!“ (2 Mz 20, 13; 5 Mz 5, 17).

Glede tega moramo upoštevati dvoje.

Bog se je v razodetju vedno približal ljudem čisto določene dobe in določene kulturne stopnje. Razodetje je določen način življenja in ne filozofija. Kakor je Božji Sin postal človek in nam v vsem enak, razen v grehu (prim. Heb 4, 15), tako se je Bog v razodetju približal ljudem določene dobe, da so ga lahko razumeli in ob razodetju tudi etično napredovali. Ker pa je bilo takrat v veljavi povračilno pravo, zob za zob, oko za oko, se je Bog prilagodil tudi temu pravu, vendar tako, da je človeka hkrati učil človeka vrednega življenja; še več, učil ga je takega življenja, da bo človek vreden Boga. Sveto pismo je torej knjiga, ki odslikava čisto določeno življenje, to pa je bilo pred 3000 leti drugačno kakor danes, zato je v njem tak miselni razpon, kakršen je med kameno in moderno atomsko dobo.

In drugo, kar moramo upoštevati, če hočemo v tako „spotakljivih“ pripovedih odkriti versko sporočilo, je: Sveto pismo je knjiga, ki vodi človeka k Bogu.

V luči te resnice laže razumemo taka besedila. Prebivalci Haja, kakor vsega Kanaana, so bili množični. Verovali so v bogove in boginje in jih na ogaben način častili. Njihovo življenje je bilo tako pokvarjeno, da bi gotovo kvarno vplivalo na Izraelce, kajti ljudje prej posnemamo slabo kakor dobro. V skrbi, da ne bi odpadli od vere v enega Boga in se zato moralno izpridili, Bog naroča, naj

popolnoma prekinejo stike z nami. Konkretno se je to pokazalo, da so pobijali vse do zadnjega moža. Ne glede na to, prav poročil Jozuetove knjige ne smemo vedno dobesedno razumeti. Kajti, kako naj obstojita sonce in luna pri svojem teku, kakor naj bi ob bitki pri Gabaonu v dolini ajalon-ski, dokler se narod ni maščeval nad sovragi (prim. 10, 12b-13)? Ta ukaz moremo razumeti z vidika večnosti, kamor nas pravzaprav vodi Sveto pismo. Kaj je hujše za človeka: zaradi brezboštva in grešnega življenja biti za vedno zavržen od Boga ali zgubiti zemeljsko življenje? Ker je obstajala nevarnost, da ljudje zgubijo prvo, je Bog ukazal, da so nekateri zgubili drugo. Zgubiti kratkotrajno zemeljsko življenje pa je gotovo manjše zlo kakor biti za vedno zavržen od Boga. Življenje je končno, večnost pa neskončna.

Miselna daljava pa ima še drugo razsežnost. Kakor je daljna, tako je tudi bližnja. Kakor je verska resnica v svetopisemski pripovedi skrita, tako je tudi očita. Čeprav je vezana na tisočletja odmaknjene dogodke, je tudi današnja. Sveto pismo je preteklost in sedanost. Njegova resnica nikoli ne zastari. Brž ko premagamo miselno daljavo, nas osebno nagovori. Svetopisemske resnice zdaj zadevajo tako nas kakor prve naslovljence. V tem postane miselna daljava najbližja bližnjica. Ko pravi apostol Pavel: „Kakor je torej po enem človeku prišel greh

Splošni in misijonski: Da bi mladina iskala evangeljske vrednote, kot so svoboda, človekove pravice in skupne dobro.

Slovenski: da bi tudi v Cerkvi med Slovenci znali prav ceniti delo naših katehistin in katehetov.

---

na svet in po grehu smrt in je tako smrt prišla na vse ljudi, ker so vsi grešili“ (Rim 5, 12), sega s tem na začetek človekovega življenja na zemlji. V mislih ima njegov prvi greh (1 Mz 3, 1-7), zaradi katerega je moral umreti (prim. 1 Mz 2, 17). Davno davno se je to zgodilo. Kdo sploh ve kdaj, vendar je oboje, greh in smrt, tudi naš delež. Tudi nam je „določeno enkrat umreti“ (Heb 9, 27). Tako davna resnica sega do nas in tako je z vsako resnico v Svetem pismu. Brž ko premagamo miselno daljavo, se pravi, brž ko v njem odkrijemo versko resnico, nas osebno nagovori. Njegova govorica postane zdaj tako živa in enkratna, kot bi bila namenjena samo nam. Kar se je zgodilo v preteklosti, nas rešuje v sedanosti in ker je prav to usodno za naš jutri, moramo poznati njegovo sporočilo, zato ne bo odveč razmisliti, kako naj to knjigo preteklosti beremo danes.

France Rozman

Bogoslužna znamenja pri sveti maši

DAJANJE

K maši navadno ne pridemo praznih rok, ampak prinesemo svoj dar, kakor ga zmoremo ali kolikor pač hočemo darovati. Naj bo naš dar še tako majhen, še vedno je več kot nič, če se spomnimo vdove, ki je vrgla v nabiralnik dva novčiča. Naš dar je zunanje znamenje naše notranje pripravljenosti, da Bogu darujemo samega sebe, da se darujemo njemu, ki je naš in smo mi njegov. Z darovanjskim razpoloženjem že pridemo v cerkev, saj nosimo s seboj težo, ki bi jo radi z nekom delili: naši domači medsebojni odnosi niso čisto v redu; v službi je tako težko, ker je šef neznosen in sodelavci zlobni, mi pa nimamo moči, da bi te odnose uredili, jih izboljšali. Morda bi jih lahko uredili, če bi bilo v nas več moči in dobre volje. S seboj k maši prinašamo tudi skrbi za družino, morda tudi pekočo bolečino zaradi otroka, ki noče z nami v cerkev in na vljudno ter obzirno povabilo k molitvi samo zamahne z roko. Včasih imamo tudi vesela doživetja, prinesemo jih pred Gospoda in se mu zanja zahvalimo. Skratka, darujemo se vsega, z vsemi svojimi slabostmi, napakami in grehi, z vsem opuščanjem dobrega, pa tudi z vsem, kar smo dobrega storili.

Vse to vključimo v tisti skrom-

ni dar, ki ga bomo pri darovanju dali v pušico. Če smo dali kaj več, se s tem nikar ne razkazujemo, če je naš dar majhen, pa se ga nikar ne sramujemo. Pri vsem tem gre za našo dobro voljo in darovanje samega sebe.

S kako široko kretnjo so bogati ljudje spuščali svoje srebrnike v tempeljsko zakladnico, pa niso imeli nič od tega, ker so s tem, da so se razkazovali, že prejeli svoje plačilo, namreč hvalo ljudi. Bog pa jim ni bil nič dolžan, ker niso darovali njemu, ampak svojemu napuhu.

Pri dajanju ne gre samo za denar, saj je lep dar tudi prijazna beseda pred cerkvijo, ki jo darujemo svojemu znancu in bližnjemu. Lep dar je, kadar se na sedežu pomaknemo malo dalje in damo prostor drugemu, kadar je to potrebno in je bližnjemu udobnejše. Da bližnjega povabimo na sedež, če vidimo, da se obotavlja in ne upa prisesti.

Prav posebno pa damo sebe drugim s stiskom roke ob povabilu: Podajmo si roke. Pri tem nič ne izbirajmo in dajmo roko vsakemu, naj bo starček ali otrok, lepo oblečen ali v ponošeni obleki, negovane roke ali žuljave dlani in se nikar ne bojmo okužbe rok, bolj se bojmo okužbe srca, če do bližnjega ne bi imeli dovolj resnične ljubezni. (L. Kozar)

Pornografija in nasilje

Listina Papeškega sveta za sredstva družbenega obveščanja

Papeški svet za sredstva družbenega obveščanja je 16. maja objavil listino o pornografiji in nasilju. Vsebinsko je na tiskovni konferenci predstavil predsednik sveta nadškof John Foley, obenem je opozoril na nekatere pogubne posledice, ki jih prinašata ta dva že precej razširjena negativna pojavi sedanjega časa.

Katoliška Cerkev obsoja širjenje pornografije in nasilja v sredstvih javnega obveščanja, kjer je solidarna z vsemi ženskami na svetu: „Solidarni hočemo biti z vsemi starši na svetu, ki jih skrbi npravna vzgoja otrok, kot tudi z vsemi ženskami, kajti pornografija in nasilje še posebno blatita njihovo dostojanstvo ter dostojanstvo človeškega telesa nasploh.“

Nadškof Foley je nato opozoril, da ni niti zadostno niti primerno, da bi Cerkev opravljala cenzuro nad tistim, kar širijo med ljudi sredstva javnega obveščanja. Cerkev si mora namesto tega prizadevati za stalni pogovor z odgovornimi pri teh sredstvih, jim ponuditi svojo pomoč, kjer je to potrebno ali prosijo zanjo in jih opogumljati pri njihovem delu.

Pornografija in nasilje zlasti pogubno vplivata na mlade in doraščajoče ljudi. Tisti otroci, ki po-

gosto gledajo nasilne prizore na televiziji, so lahko potem zbegani, ker še ne morejo jasno razlikovati med domišljijo in resničnostjo. Nasilje pa lahko tudi prebuja željo po posnemanju.

Nadškof Foley je posebno poveljavil, da pornografija lahko zasvoji človeka. Kdor se ji pogosto predaja, mu lahko postane navada kot seganje po mamilu in posameznike privede do tega, da začno segati po vedno „ostrejši“ in perverzni ponudbi.

Kvarni vplivi

Papeški svet za sredstva družbenega obveščanja opominja tudi zakonodajalce, naj zavarujejo človekove splošne dobrine in zdravo npravno življenje. „Pornografija in sadistično nasilno izživljanje v izkrivljeni spolnosti kvarijo človeške cdnose, spodkopavajo zakonsko in družinsko življenje, podpirajo nedružbeno vedenje in slabijo moralno sožitje družbe.“ Pornografija vodi h grešnosti, prostovoljno sodelovanje pri izdelavi in širjenju pornografskega materiala je „resno moralno zlo“.

Svet skrbi tudi, ker pogosto gledanje in podoživljanje nasilnih prizorov na zaslonu pri otroku ali doraščajočem lahko spodbuja željo po posnemanju. Tako pornografija kot nasilje vodita do zaničevanja in kršenja človekovega dostoj-

janstva. Človekovo telo je ponižano na predmet spolne potešitve. „Pornografija in nasilje lahko odstranjujeta nežnost in usmiljenje, krepita pa brezčutnost in grobost,“ trdi listina.

Svet vidi bistvo pogubnih posledic ter širjenja pornografije in nasilja v moralni razbrzdanosti, ki korenini v iskanju osebne potešitve za vsako ceno. Vzroke je treba iskati v dobičkarskem mišljenju, napačnem razumevanju svobode, pomanjkanju „skrbno pripravljenih zakonov“ in nezadostni uporabi že danih zakonov. Vse, ki delajo pri sredstvih javnega obveščanja, vabi, naj skupaj oblikujejo pravna navodila in opravila in te je treba začeti tudi izpolnjevati. Tudi področje reklame mora upoštevati človekovo dostojanstvo. To še posebej velja za televizijo, ki lahko s svojimi slikami neposredno vdira v hiše, kjer so pogosto otroci nenadzorovani in sami. Najboljša obramba ter hkrati tudi prvi ukrep je, da človek nadzoruje samega sebe in se tudi sam ustrezno odloča, kar zadeva uporabo sredstev množičnega obveščanja v lastni hiši.

Dolžnost staršev

Starši so dolžni skrbeti za zdravo нравno vzgojo otrok, ki temelji na zdravem odnosu do človekove spolnosti, na kreposti čistosti in dejanskem samoobvladanju. Papški svet za sredstva družbenega obveščanja potem predlaga po-

sebne ustrezne vzgojne in izobraževalne programe po šolah in župnijah.

Cerkev je dolžna oznanjati „jansen verski nauk“ in s tem tudi resnico o človekovi spolni morali. Prizadevati si mora za stalne stike z odgovornimi pri sredstvih javnega obveščanja, da bodo ti svoje oddaje in druge oblike obveščanja javnosti pripravljali v soglasju z osnovnimi нравnimi načeli.

Težko bo kdaj kdo zares mogel pokazati vse dogajanje povojnih let v naši narodni skupnosti, tisto skrito življenje, ki je azijska toča klestila po njem, iz prepričanja nekaterih, da nam s tem pripravljajo „raj na zemlji“. Uničevanje kmetijstva in naših vasi, naganjanje ljudi v mesta in zgubarske tovarne, ki — z vsem drugim — uničujejo naravo in ljudi, beg množice v svet (Avstralijo in Akriko!), zapore in mučenja za različne „krivde“, smrti in še in še — to bo moč prikazati celo statistično. Za to ni kriv sevé „nihče“ — ker „časi so bili taki in razmere“ — ki so jih pa delali ljudje... Toda ne bo moč v številkah prikazati ubijanja duhá in duše v mladini, ki jim je bila nakazana pot v zločinstvo, uničevanje šolstva, kulturnega razvoja zunaj „enosmernosti“ s primitivnostjo, lažjo, neznanjem itn. Zato tudi ne zaupam kakim pomlajevalnim znakom „dokler bo ta rod živ“.

Prof. dr. Vilko Novak,
Družina 26/27/1989

Pogovor z usmiljenko

s. Francko - Cecilijo Rode

Konec junija in v začetku julija je bila na obisku pri sorodnikih v Argentini usmiljenka s. Francka Rodé, z redovniškim imenom s. Cecilija. Prišla je iz Irana, od kjer jo je izgnal neestrni muslimanski režim, od tu pa je odšla v materno hišo Družbe v Pariz. Kje bo njeno novo delovno mesto, še ni vedela, dejala pa je, da bo vrosila predstojništvo, da bi jo poslali v Slovenijo.

S. Cecilija je bila rojena na Rodici pri Domžalah, 8. maja 1945 je z družino odšla v begunstvo, na begunski gimnaziji maturirala, odšla v Argentino decembra 1948, eno leto delala pri neki družini, 27. junija 1950 pa vstopila v Družbo usmiljenk ter leta 1955 napravila redovniške zaobljube.

Na povabilo za pogovor za našo revijo je takoj privolila in se ji za njene odkrite in jasne odgovore toplo zahvalimo.

Sestra Cecilija, kdaj ste se odločili za redovniški poklic? Ali je vplivala nanj kaka zunanja okoliščina? Ali ste ga odkrivali postopoma? In kaj ste želeli uresničiti v svojem redovniškem poklicu?

Ko sem vstopila v Družbo usmiljenih sester v Buenos Airesu (Cochabamba 1423), sem napisala prošnjo za vstop v jugoslovansko provinco tole: vzrok mojega poklica so moji starši, ki so vedno želeli imeti (darovati Bogu) več svojih otrok. Še pred poroko (ko sta se spoznavala ata in mama) sta imela te želje. Spolnile so se jima, saj je bil Andrej,

starejši brat, že na poti v duhovništvo, a so mu v Teharjah 19 let starima prekinili življenje, umrl je mučenec... Mlajši brat Franci je lazarist, ga je tudi sv. Vincencij, naš ustanovitelj, pritegnil k sebi. To se skoraj razume samo po sebi, saj so bili naši največji prijatelji gg. lazaristi iz Grobelj pri Domžalah. To je bila naša cerkev, čisto blizu doma. To do leta 1945, ko smo vsa družina odšli v begunstvo. Tri leta in pol smo ostali v Avstriji. Blagoslovljena so bila ta leta v taborišču v Spittalu. Koliko smo imeli duhovne oskrbe! 29 duhovnikov se je ukvarjalo z nami in nam dajalo duhovne dobrine v izobilju. In gospodje profesorji! Ravn Bajuk, prof. Jeglič, prof. Luskar! — lepa leta pomanjkanja telesnih dobrin, obilo polno vsega za vzgojo, za življenje, za božje!

Konec leta 1948 smo prišli vsa družina v Argentino — praznih rok, a z željo, da čimprej začnemo delati in se postaviti na noge. Imela sem 21 let, ko sem povedala atu in mami, da hočem vstopiti v Družbo usmiljenih sester. G. Ladislav Lenček je bil moj duhovni voditelj; poznala sem ga iz Grobelj. Vstopila sem leta 1950, junija meseca, v noviciat, po trimesečnem postulatu (dobi preizkušnje). Moja želja je bila že od mladih let pomagati bližnjemu — ubogim. To sem videla že moje starše,

kako so vedno delali dobrodelna dejanja. Doma smo tudi poznali duhovnike misijonarje, ki so odhajali na Kitajsko. Porodila se je v meni želja, da grem tudi jaz v misijone, čeprav nisem razumela v tistih ranih letih, kaj to pomeni.

Kje ste kot redovnica delovali v Argentini?

Po enem letu noviciata so me poslali v San Isidro, kjer smo imele sestre šolo (Santa María). Zdaj je farna šola. Takoj so me postavili pred razred, čeprav sem bila slabo pripravljena za to. 15 let sem ostala v istem zavodu. Nato so me poslali v Bahía Blanco, kjer sem ostala štiri leta. Ko sem prosila, da odidem v misijone, so me poslali v predmestje Buenos Airesa, v Ramos Mejía, v šolo, da se v enem letu pripravim za odhod.

Ali ste sami zaprosili za misijonsko delo v Iranu? Ali ste tam delo-

vali na različnih misijonskih postojankah v teh 18 letih?

Predstojniki so odločili, da odidem v Iran. Leta 1971 — januarja meseca — sem odšla iz Argentine najprej v Pariz, v našo materno hišo, da sem se seznanila s francoskim jezikom. Kajti Iran pripada naši Družbi, ki je razdeljena na 73 provinc, v provinco Bližnji Vzhod. Pod to pripadajo Libanon, Sirija, Egipt, Izrael-Palestina ter Iran. Sestre uporabljamo za medsebojne stike in molitve francoski jezik. Po štirih mesecih učenja jezika so me poslali v začetku maja v Teheran v Iranu. Sprejela me je mednarodna družba sester (12) v veliki šoli Jeanne d'Arc — s francoskim in iranskim poukom. Takoj se je bilo treba začeti učiti iranski jezik — čisto novo pisanje od desne proti levi; so arabske črke. Po nekaj mesecih so me pa že poslali na sever v mesto Tabriz v šolo, za začetek šolskega leta 71/72. Začetek je bil težak, čeprav sem bila v otrokem vrtcu. Usposobljena sem bila za drug predmet: zemljepis.

Leta 1975 sem bila poslana v gobavsko naselje, kjer sem ostala čez osem let. Preje sem že hodila s sestro med gobavce, ko sem bila še v šoli. To naselje je v gorovju, 20 km. od mesta. G. Lenček me je leta 1978 obiskal tam. Moje delo je bilo to, da sem negovala otroke gobavcev, ki so rojeni zdravi. Že od mladih let pa morajo jemati preventivna zdravila, da se ne nalezejo od svojih staršev. Prizadevala sem si, da sem naučila deklice na higijenske na-

vade, snažiti svoja stanovanja. To, seveda, so me videle, kako sem sama pospravljala šolsko sobo in so tako potem delale doma. Njih dom je ena soba, ki služi za spalnico (spijo na tleh) ter jedilnico, okrog prtiča (plastičnega) se usedejo po tleh; in če imajo obisk, se naslonijo na blazine ob zidu. Vse to je na preprogi, če jo imajo, če ne, pa na odeji. Stoli, mize in postelje so jim odveč, le če so bolni v bolnišnici, jih uporabljajo. V tem naselju sem bila tudi odgovorna za sestriško mednarodno skupnost (pet sester štirih narodnosti): dve Francozinji, Libanonka, Avstrijka ter Italijanka.

Iz Irana so vas sedaj izgnali. Kakšen je bil vzrok oziroma preteza?

Leta 1983 so me poslali v drugo mesto, južno od Teherana. V tem mestu — Isfahan — sem tudi bila odgovorna za sestrsko skupnost, kjer imamo dom za notranje gojenke — Armenke. Bile smo samo tri sestre: starejša sestra Francozinja je imela dispanzer; za opekline je bila specializirana. Od tod sva bili izgnani s to sosestro Francozinjo leta 1986. Ostala je tam samo sestra domačinka, Armenka. Vzrok izгона? Niso hoteli več tujcev v tem mestu. Ko sva dospeli s sosestro v Teheran, so naju zadržale cerkvene oblasti; iz nunciature je prišel svetovalec nunciata in je rekel, da takoj začnejo s prošnjami, da naju pustijo. Istočasno so izgnali še dvanajst duhovnikov in retdovnic. Vsi so odšli, le jaz sem ostala tri leta in malo več. Vedno v pri-

čakovanju, kdaj me bodo končno od-slovili. V teh treh letih mi dela ni nič manjkalo. Saj sem bila v hiši, odkjer so izgnali že osem sester (leta 80, ko so podržavili naše šole). Med mojim bivanjem pa še eno, ki je bila odgovorna za skupino. Ostali sva le dve; pridružila se nama je ena sestra druge družbe, kajti ostala je sama, dve njeni sestre so tudi že izgnali. Cerkev in hiša sester je zelo veliko poslopje; med dnevom sem ostala največkrat sama, ker obe sestre delata zunaj, ena v Domu ostarelih, druga v pisarni kaldejskih vernikov.

Koliko je kristjanov v Iranu? In katoličanov?

Kristjani v Iranu so manjšina, niti 1%. Največ je Armencev-gregoricancev: 200.000, ki so pravoslavni; katoliških Armencev je malo, okrog 5.000. Potem so Kaldejci, tudi pravoslavni, je več; ti se imenujejo nestorijanci — okrog 50.000. Katoličanov je malo, okrog 15.000. Katoličanov latinskega obreda je najmanj, okrog 1.000, in so skoraj vsi tujci.

Šah Reza Pahlavi je hotel svojo deželo Iran — nekdanje imenovano Perzijo — modernizirati po evropskem vzorcu, ajatola Homeini pa je vzpostavil z železno roko strogi islamski način življenja na vseh področjih. Ali bi nam lahko kaj povedali o razmerah v Iranu?

Iran je po prihodu Homeinija postal teokratska islamska država. Ta je vladal deset let kot pravi diktator. Imel je svojo revolucionarno milico,

ki je nadzorovala vse. Posebna nadzorna komisija je imela v rokah vso oblast, nad vsemi institucijami in ministralvi. Vsa obveščevalna sredstva so (bila) zelo kontrolirana, ni nobene svobode. Ječe so polne drugače mislečih glede te revolucije. Vse delajo v Iranu v imenu Boga, tudi kadar bičajo, tiste, ki kršijo zakon, tudi kadar ubijajo, je v imenu Alaha.

Koliko prebivalcev ima sedaj Iran? Kaj je najbolj značilno za mohamedansko versko in njihovo vsakdanje življenje?

V 18 letih je prebivalstvo narastlo v Iranu od 35 na več kot 50 milijonov ljudi.

Alkoholne pijače so strogo prepovedane, enako svinjsko meso. Od četka vojske so ustanovili sistem na „bone“ — nakaznice — za nabavo hrane. Kar je na bone, je po nizki ceni, na črno se pa dobi, če imaš denar; na primer za en mesec je na osebo 1,200 kg sladkorja, ki stane 3 toman (denar v deželi), na črno pa 130 toman.

Ženska je bila pod vlado kralja Reze Pahlavija že precej svobodna. Revolucija jo je zopet potisnila nazaj. Vse morajo biti pokrite, tudi v šolah, od otroškega vrta dalje. In to vedno s temnimi pokrivali, da se lasje ne vidijo, itd.

Za muslimane — kar sem mogla opaziti v teh osemnajstih letih, ki sem preživela v Iranu — je najvažnejše zunanje izpolnjevanje verskih dolžnosti: post=ramazan. Kdor se ne drži posta (lahko jedo pred sončnim vzhodom in po sončnem zahodu),

ga lahko bičajo na mestu, če ga dobijo, da je prekršil post bodisi s kajenjem, pijačo ali jedjo. Njih mošeje imajo močne zvočnike, da se sliši njih molitev, petje — kričanje, daleč naokrog. V šolah in v vseh državnih uradih imajo sobo za molitev in je skoraj obvezno, da gredo opoldne opraviti svojo molitev — v arabsščini, nerazumljivi za večino. Vedno se morajo obredno očistiti pred molitvijo. Navadno se sliši med njimi, da prisiljeno ne morejo moliti. Seveda so pa tudi pravi molilci, prepričani, to so pravi muslimani, dobri, zelo gostoljubni, ljubeznivi. Ljudje so povprečno dobri, imajo lepo navado, da vedno povabijo tujca, naj bo njihov gost.

Osebnost sem se dobro počutila med ljudmi, nikdar me niso silili, da bi prestopila v njih vero. Za mohamedanca je težko, da bi razumel, kaj pomeni redovno življenje in celibat. Med mohamedanci imajo po več žena, do pet žena en mož. Prvo vprašanje, ki stavi mohamedanec, je, ali ste poročeni, ali imate otroke itd. Ko sem bila v gobavskem naselju in sem šla večkrat na sprehod v mesto z otroki, sem slišala mimogrede: koliko otrok ima. Bog jih blagoslovi! In ko me je revolucionarni miličar zasliševal, preden so me končno odslovili iz dežele, kateri so moji iranski prijatelji, sem mu odgovorila, da kakih 200 otrok iz gobavskega naselja. Je pa rekel, tisti ne, kateri drugi. Končno moram reči, da sem bila zadovoljna in srečna v teh osemnajstih letih v Iranu, čeprav sem prestala tudi strahote bombardir-

ranja in misilov; čez samo mesto Teheran smo jih dobili 150. Težko mi je bilo zapustiti sestro, ki je ostala sama v taki veliki hiši in ima delo zunaj pri starčkih. Tudi mnoge druge, ki smo skupaj delali, molili, peli, ki sem jih vzljubila in jim pomagala, kolikor sem mogla.

Katere so značilne poteze duhovnosti in dela vašega reda?

Značilnosti našega reda usmiljenk sv. Vincencija je karitativno delo, bodisi med bolniki, pri starčkih, otrocih, zapuščenih, umobolnih in vsepovsod, kjer so tisti, ki trpijo bodisi telesno ali duševno. Sv. Vincencij nam je dal kot podlago našega poklica, da si prizadevamo v ponižnosti, preprostosti ter pravi ljubezni, da služimo bližnjemu. — Vedno se je treba prilagoditi novim oblikam služjenja — najrevnejšim modernih časov: droge, aids, osamelost...

Še eno zelo osebno vprašanje, na katerega lahko odgovorite ali ne: Ali ste v svojem redovniškem življenju zadovoljni? Ali bi vstopili znova v redovniško življenje, če bi se še enkrat morali odločiti?

Sem že skoraj 40 let v Družbi usmiljenk in če bi morala še enkrat začeti, bi se z istim veseljem odločila za ta poklic, čeprav vem, da sem služila zelo nepopolno Gospodu v ubogih. Sem zelo srečna in gledam z veseljem v bodočnost, vedoč, da je Gospod tisti, ki je delal po mojih rokah, molil z menoj, se daroval, saj je bilo vse storjeno v Njegovi navzočnosti.

„Hočem ljubiti,“ sem zapisala nekje v začetku svojega poklica. Gospod bodi moj mili sodnik, če nisem znala to izpolniti v vsej meri do Njega, ki je vir vse ljubezni, in do bližnjega, bodisi gobavca, otroka, starčka, ubogega — mojega brata, ki je vsak človek.

Kaj bi želeli reči dekletom v naši skupnosti?

Gospod ne neha klicati; tudi danes kliče, trka na mlada srca. Letisti, ki znajo prisluhnuti njegovemu glasu in se odločiti, bodo dosegli notranjo srečo, ki je nihče ne more odvzeti.

Pogovarjal se je
Jože Škerbec

Poživimo spomine in jih posredujmo naši mladini!

V zadnjem poglavju svojih zapiskov iz življenjskih spominov in preskušanj sem že opisal, kako so nas kmalu po prihodu s priznanjem za našo delavnost pohvalno sprejele mendoške javne oblasti in tudi domačini. Izredno pomembni in važni pa so bili in so še vse do danes naši odnosi do tukajšnjih cerkvenih krogov in njenih najvišjih oblasti. Z našim pevskim zborom smo namreč mnogo in pogosto prispevali tudi k tukajšnjemu verskemu in zlasti bogoslužnemu življenju. Kajti prva leta po našem prihodu je bilo petje po cerkvah silno redko in šibko.

Tukajšnji nadškofje so nas vsi po vrsti izredno cenili in hvalili naše tradicionalno narodno in versko življenje; imeli smo z vsemi takorekoč redne stike.

Zelo radi so se tudi odzivali vsakokrat našim vabilom za prisostvovanje na naših posebnih prireditvah.

Ob vseh takih priložnostih so nam dajali izredno dragocene izjave, ki so za naše življenje izven domovine posebno in življenjsko pomembne. Prepričan sem, da je naša dolžnost, da jih posredujemo svojim mlajšim, ki naj si jih vtisnejo v spomin in ohranijo med svojimi življenjskimi vodili.

Nekaj takih izrednih dogodkov

povzemam iz našega „Glasnika slovenske skupine v Mendozi“ (l. 1984), ki ga le redko občasno izdaja naše Društvo.

Ko je mendoški nadškof msgr. Buteler podelil v kapeli sester frančiškank našim malim prvo sv. obhajilo in sv. birmo, jim je govoril: „Ponavljam pa vam, sinovi moji: ostanite zvesti svojim svetim tradicijam; ne smete popustiti niti za las!“

In ko je isti nadškof odhajal na zadnji koncil, smo mu izročili pozdravno poslanico za ljubljanskega nadškofa Vovka. Spomnimo se ob tem, da so ga nekaj let preje na poti za birmovanje partizani v Novem mestu na vlakcu polili z bencinom in zažgali. Povzročili so mu težke opekline po vratu! O srečanju z njim v Vatikanu nam je msgr. Buteler pismeno po g. Hornu in po povratku osebno poročal, kako se mu je zdelo, da stoji pred živim mučenecem; pokleknil je predenj in ga prosil za blagoslov. „S solzami sem prejel njegov blagoslov in s solzami v očeh me je blagoslovil govoreč: Moli zame! Sprejmi moj nadškofovski blagoslov, ki naj velja hkrati tudi vsej slovenski skupnosti!“ G. Hornu pa je msgr. Buteler prinesel veliko stensko fotografijo nadškofa Vovka med ude-

leženci na koncilu v baziliki sv. Petra. Jasno je, da je sliko naročil prav za nas!

Ko je msgr. Maresma na lastno pobudo (!) ob potovanju v Rim sklenil obiskati tudi metropolita dr. Pogačnika v Ljubljani, je bil pri njem tri dni osebni gost. Obiskal je Brezje in Bled. Po povratku nam je v našem domu zbranim govoril o svojih vtisih, ki so mu dokazovali, da je slovenski človek v svojem sto in stoletnem preobrazovanju znal celo naravne pogoje lastne zemlje prilagoditi za svoje vsakdanje praktično versko življenje. Gotovo so ga prevzele pa naših ravninah, gorah, njivah in travnikih številne cerkve, cerkvice, kapelice in znamenja. In še to: naravnost osebno ga je okrepilo spoznanje, kako naš človek v Sloveniji od najvišjih cerkvenih osebnosti pa do zadnjega vernika — v kolikor je pač v bežnih trenutkih mogel dobiti osebnega stika — z globoko vdanostjo in zaupanjem v Boga in Cerkev v trezni umirjenosti ter odločnosti živi svoje tradicionalno pristno versko življenje, **ki ga ne bo mogla zbrisati nobena sila.**

In po povratku je v Slovenskem domu, tu med nami govoril naši mladini: „Ne smete prerezati popkovine, po kateri ste povezani s svojo matično domovino! Po tej zvezi črpajte življenjske sile iz bogate tisočletne krščanske tradicije!“

Pa prisluhnimo še enkrat prav posebej pazljivo besedam, ki jih

je naslovil ob blagoslovitvi temeljnega kamna našega novega Slovenskega doma sedanji nadškof msgr. Rubiolo na mlade: „Vestno in z ljubeznijo morate gojiti versko in narodno tradicijo v tej novi domovini. Skoraj bi si upal trditi, da bi bila ta opustitev težak greh.“

Ali se nista tu srečala on in naš svetniški kandidat Anton Martin Slomšek, ki je v svoji pridigi ob Blatnem jezeru na Koroškem l. 1838 — torej pred 150 leti! — govoril: „Kdor svoj materinski slovenski jezik pozabi, svoj talent malopridno zakoplje. Bog bo enkrat terjal in vsi zaničevalci svojega poštenega jezika bodo potisnjeni v vnanjo temo“?

Kako izredno naključje! Slomškovo slovensko misel je po 150 letih ponovil — tujec v Mendozi!

In končno: ob obisku ljubljanskega metropolita dr. A. Šuštarja je bil v našem domu na pozdravnem večeru tudi mendoški nadškof msgr. Rubiolo. Po pozdravnem petju našega pevskega zbora je pozdravil ljubljanskega metropolita: „Prevzvišeni! Dobrodošli! Priča ste, da je ta skupnost živa in povezana v edinosti, kakor to dokazuje ta dom. Je to skupnost, ki globoko ljubi svojo domovino in svojo vero, kakor izpričuje ta pevski zbor, že dobro poznan med nami...“

Vse to spada med dejstva, ki so jih po mojem prepričanju brez dvoma dolžni starejši posredovati našim mladim, da si jih vtisne-

In življenje teče naprej...

(Iz begunskega dnevnika)

NOVI DOMOVINI IN NOVEMU ŽIVLJENJU NASPROTI

Je barčica pripravljena,
na morje je postavljena.

Genova - ponedeljek,
17. januarja 1949

Ob šestih zjutraj je vlak zapeljal naravnost v pristanišče v Genovi. Izstopiti ne smemo. Orožniki so vlak takoj zastražili. Čakali smo v vozovih in gledali v sivi hrib. Začelo se je dobro diniti. Ob osmih so pristaniški delavci začeli odvažati in nakladati našo prtljago na ladjo Holbrook, ki je usidrana pred našimi očmi. Delo je bilo opravljeno v poldrugi uri. Ukazali so nam, da izstopimo, in uvrstili so nas po številkah, ki so nam jih dajali uradniki IRO. Potem smo se pomaknili do IRO oficirja, ki nam je izročal potne liste, in s temi v rokah smo v strogem vrstnem redu odšli v veliko dvorano, kjer nam je pristaniška policija pregledala potne liste. Srce nam je zastajalo ob tej zadnji policijski kontroli v Evropi. Vse je potekalo mirno

---

jo v spomin, da jih ne pozabijo ter o njih osebno v svoji notranjosti kdaj pa kdaj pomislijo.

Božidar Bajuk

in zelo vljudno, niso brskali po nobenem seznamu. Ko je policija dala na potni list svoj žig in s tem dovolila vkrcanje, je bila bojazen mimo.

Skozi dolgi hodnik smo stopili na ladjo. Mornarji so nam še enkrat pregledali potne liste, jih primerjali s transportnim spisikom, dali so nam ladijsko karto in nas s tem sprejeli za svoje potnike. Vse je poteklo v lepem miru, vljudno, zelo hitro. Takoj so nam izročili vso našo ročno prtljago in nam dali številke od težke prtljage, ki se je že nahajala globoko v trebuhu ladje. Ločili so moške od žensk. Moški smo odšli v moški oddelek, ženske v ženski del ladje, ki ni imela kabin, ampak velike skupne spalnice, opremljene z udobnimi posteljami in čisto, novo, svežo posteljnino. Odložili smo ročno prtljago, zasedli postelje in se malo odpočili. Zdaj smo torej v novem, udobnem, trdnem domu na vodi za nekaj tednov.

Počasi smo zlezli na krov, ki se je vedno bolj polnil in postajal vedno živahnejši, pa tudi na pomolu se je nabralo mnogo ljudi. Čakamo na odhod. Mornarjev ne vidimo, ker so že vsi na svojih mestih in čakajo povelja. Po zvočnikih zadnji kapitanovo povelje „mornarji na svoja mesta“. Gledam, kako pregledujejo debele vrvi, s katerimi je ladja že naveza-

na na vlačilce, ki so že pod polno paro. Zopet povelja: „zaprite ventile!“, in čez nekaj časa „dvignite sidra!“ Samo peklenski ropot slišimo. Ko ropot težkih verig mine, se začne ladja tresti in zaslišimo ropot ladijskih strojev, ki stresajo ladjo, ta pa prav mirno, počasi drsi iz luke. Pomol se počasi odmika, ljudje nam mahajo v pozdrav. Ura je polštirih popoldne. Ladja komaj opazno, rahlo in počasi drsi. Obrazi so se zresnili, objela jih je žalost, vsem pa solze zalivajo oči. Zbogom, domovina, zbogom, rodna gruda in stari svet, zbogom, ljubljeni domači! Počasi, počasi in brez tresenja se ladja pomika in hrib se odmika in postaja še bolj siv. Vlačilci mirno in previdno vlečejo našo velikanko, menjajo smer zdaj v levo, zdaj na desno, eden zmanjša brzino, drugi jo poveča. Precej časa traja ta igra. Potem vlačilci spuste vrvi, se odmikajo od ladje, mornarji potegnejo vrvi na ladjo.

Ladijska sirena zatuli, ladja se močno strese, stroji ropotajo in stresajo ladjo, ki ponosno zdrsi v Genovski zaliv in v Ligurijsko morje. Redkobesedni, mrki in žalostnih obrazov počasi zapuščamo krov. Dan bleđi, hlad postaja močnejši, noč nas sprejema v svoj objem. Prva noč na morju!

Okrog sedmih zvečer nas kličejo v obednico k večerji. Obednica je velika, izredno čista, lepo urejena, z lepimi, izredno čistimi mizami, stoli, pribor lep. Lepo

smo postreženi. Vsak dobi jed na bleščečem kovinastem pladnju. Večerja je obilna, okusna in močna. Zelo se nam je prilegla, po utrudljivem potovanju in brez tople hrane ves dan. Po štirih letih hudega stradanja imamo zadostno hrano, skrbno pripravljeno in z lepo postrežbo. — Po večerji kratek sprehod po krovu, nato pa k počitku.

Na Holbrookku na Ligurijskem morju 18. januarja 1949

Zbudil sem se okrog dveh zjutraj. Ladja se močna stresa, čudno škriplje in poka. Morje je nemirno in močno buči, sinko Franci pa na svoji postelji poleg mene trdno in mirno spi. Zjutraj smo komaj vstajali, mnogi so že ponoči bruhal. V našem oddelku je večina potnikov obležala. K zajtrku nismo šli. Ligurijsko morje je znano kot močno nemirno. Zgrabila nas je morska bolezen. Treba se bo pač privaditi tudi takim nevšečnostim. Sinko je takoj opazil, da sem bolan, in se od mene ni premaknil. Dopoldne sem povračal, presedel sem na krovu; na svežem zraku me je nevšečnost minila. Morje se je šele popoldne umirilo in krov se polni z okrevaljočimi. Nekateri pa se še kar naprej naslanjajo na ograjo in gledajo v morje.

Okrog štirih popoldne plujemo mimo Balearskih otokov. Za ladjo se podé jate belih galebov, jo preletavajo in se spuščajo v morje,

se zibljejo na srebrnih valovih kakor majhne barčice. Tako se odpočivajo, ko se bo približala ladja z nasprotni strani, se bodo tudi oni obrnili in jo sledili. Čudovito lepo se ta bela telesa odražajo od sinjega neba in temnomodre morske gladine, ki jo poljubljaajo žarki počasi zahajajočega sonca. Zbogom, prelepa Mallorca in Palma. Na vajinih obrežjih se sončijo od lenarjenja utrujeni bogatini. Pred nami se vedno bolj na široko odpira obzorje, plovemo že po Sredozemskem morju.

Na Sredozemskem morju — v sredo 19. januarja 1949

Ponoči je žena močno zbolela. Zjutraj jo je prišel pogledat IRO-zdravnik, ki spremlja naš transport. Samo pogledal jo je in ji rekel, naj gre na krov na sveži zrak. Je italijanski Jud in se je že znašel v varnem pribežališču v IRO v družbi sebi enakih. Zdaj kot zastojkarski turist potuje na ogled v novi svet.

Od devetih dopoldne ima žena tako močne krče, da ne more več vzdržati. Lomi jo prste, roke, noge. Šel sem do ladijskega zdravnika in ga prosil, naj jo pride pogledat. Takoj je ustregel. Skrbno jo je povpraševal in pregledoval, skušal ji je raztegniti prste na rokah, pa svinčnika med prste ni mogel spraviti. Takrat je bil slučajno navzoč pri njej tudi dr. Rjahin, ruski begunec, bivši taboriščni zdravnik v Peggetzu in Spi-

ttalu, kjer je ženo zdravil in je vedel, za kaj gre. Bil je navaden potnik, varovanec IRO kakor mi, in je vedel, da se v zdravniške posle ne sme vmešati. Zato je po Marku Kremžarju, ki je bil zdravniku tolmač, pripovedoval, za kaj in kako je ženo v taborišču zdravil. Mirno in z vso pozornostjo ga je poslušal, ženo pa prijazno tolažil, da ji bo kmalu odleglo. Odšel je in se tudi takoj vrnil, ji dal injekcijo morfija. Dvignili so jo in osebno jo je pomagal nesti v ladijsko bolnišnico. Spravil jo je v posteljo, dobila je v žilo 21 grozdnega seruma in ponovno injekcijo morfija. Ostala je v bolnišnici nekaj dni in iz nje po dobri in skrbni negi odšla ozdravljena. Zdravnik je mlad, ljubezniv in zelo vesten Amerikanec. Ko je žena po odhodu iz bolnišnice posedala na krovu na svežem zraku, jo je še vsak dan prišel pogledat.

Že zgodaj zjutraj se je nebo temno pooblačilo in kmalu smo zavozili v gosto meglo. Sirena je vsakih pet minut tulila. Čudno pretrese človeka to tuljenje. Še nam je v spominu in v kosteh iz vojnega časa. Spremlja nas tudi rahel dež. Počasi pa so se megle razpršile in nastal je krasen dan. Morje je mirno. Okrog enajstih dopoldne smo zagledali špansko obalo in daleč v ozadju je v snegu bleščala Sierra Nevada. Poslednji sneg, ki ga gledamo v Evropi. Vidimo mnogo ladij, spremljajo nas jate galebov, saj ves dan plujemo ob španski obali.

Do zdaj smo naše ure pomaknili nazaj za eno uro; nočoj jih bomo pomaknili spet za 1 uro.

Kakšna je ta naša ladja Holbrook? To je ameriška transportna ladja, tipa Liberty, ki je prevažala med drugo svetovno vojno ameriške vojake in vojno opremo čez Atlantik na evropska bojišča. Je velika, dokaj udobno opremljena, z velikimi prostori za skupne spalnice in bivanje vojakov, z veliko kuhinjo s štedilniki na gasoil, z zmrzovalniki za živež, najmoderneje urejeno ambulanto (bolnišnico), z obednico za moštvo in posebej za oficirje. Na krovu smo imeli na voljo udobne ležalne stole, bilo jih je veliko in zanje nikoli ni bilo borbe.

Prehrana je bila za sestradane begunce naravnost odlična. Zaj-

trk: ocvrto jajce, pražena prekajena slanina, porcija kosmičev na mleku, mlečna kava ali čaj s kruhom in marmelado in kozarček ohlajenega sadnega soka.

Kosilo: šunka s kruhom in solato, mesna omaka s krompirjem, puding in sveže sadje.

Večerja: klobasa, pečen krompir in stročji fižol, šunka, solata, kruh, puding in kava. Za žejo pri jedi vina nismo imeli, pač pa je bil na mizi vedno čaj. Sladko pitno vodo smo imeli vedno na voljo, pač pa so nam stalno priporočali, naj s pitno vodo varčujemo. Vedno je bila hladna. Za umivanje, kopanje in pomivanje smo uporabljali le morsko vodo.

Nočoj spet pomaknemo ure za 1 uro nazaj.

France Pernišek

Zgodba o gorenjskem „Tarciziju“

V tem mesecu septembru poteka deset let, odkar smo pokopali zvestega dosmrtnega mendoškega mežnarja Janeza Šterna. Pa ne samo našega mežnarja, marveč tudi gorenjskega „Tarcizija“. Doma je bil v Hrastju pod Kranjem ob Savi.

V družabnem razgovorjanju, ko sva obujala pred mnogimi leti spomine na domovino, mi je tudi omenil svojo dogodivščino iz časov, ko je Hitler zasedel Gorenjsko in so gestapovci preganjali ne

samo naše ljudi, ampak tudi duhovnike. Isto usodo je doživel tudi upokojeni dekan, pri katerem je rajni Janez tudi mežnaril.

Neko nedeljo sem si vzel čas in ga šel obiskat z namenom, da mi podrobno opiše dogodek.

Opisoval mi ga je in sem si podatke sproti zapisoval. Pripovedoval je nekako takole.

„Bilo je takrat, ko je nemška gestapo preganjala in preseljevala tudi duhovnike. Prišla je vrsta tudi na našega dekana Podvinske-

ga, ki je bil upokojen pri cerkvi sv. Marjete v Hrastju.

Bil sem ravno navzoč, ko ga je gestapo prišla iskat. Ker sem bil za mežnarja, sem čutil dolžnost, da povprašam g. dekana za svet, kaj naj napravim s posvečenimi hostijami v ciboriju, ki ne smejo biti več kot 14 dni stare. Računal sem seveda, da gospoda v 14 dneh gotovo ne bo nazaj. Kaj naj torej storim?

Približati sem se mu hotel, da ga povprašam. Pa me je gestapovec brž porinil nazaj. Še enkrat sem poskusil, da bi se gospodu vendarle približal in ga povprašal. Gestapovec pa je zavpil: „Marš!“ z brzostrelko proti meni. Povprašal sem nato od daleč. Gospod dekan mi je naročil: „Napravi, kakor veš in znaš!“

Vedel sem pa, da je v Trbojah še gospod doma. Takoj sem se napolnil k njemu in ga prosil, da bi prišel k nam maševat in bi izpraznil ciborij. Pa mi je gospod v Trbojah razložil, da ne sme nikamor, ker je pod kontrolo. Naročil mi je, da naj jaz vzamem iz tabernaklja hostije in mu jih prinesem. Razložil mi je takole: „Vzemi kakšno lepo košarico in bel prtiček. Hostije lepo zavij, tabernakelj pa počasi in lepo odpiraj in vse tako napravi, kot je to delal gospod dekan.“ Vse sem tako storil in odnesel hostije v Trboje.“

Zanimivo je, kako mi je podrobno in spoštljivo razlagal, kako je s tresočo roko pred tabernakljem

razgrnil prtiček, stresel posvečene hostije nazaj iz ciborija in zavezal culico, ki jo je nato na kolesu odpeljal v Trboje.

„Gospod župnik mi je vrnil prazno košarico.

In prišli so težki časi, ko smo se morali umakniti od doma. Naložil sem na voz vse potrebno in dva otroka in vse peljal proti Sv. Ani nad Tržičem. Tam se je pa kolona ustavila in nismo mogli nikamor naprej. Vzel sem z voza oba otroka in materi rekel, naj vzame še vrečo, kjer je bilo nekaj hrane za otroka. Mati pa niso vzeli z voza vreče, ampak so mi dali košarico, ki sem v njej peljal hostije v Trboje. Bila je pa seveda prazna.

Po poti so matji že pešali. Dobri ljudje so jim pomagali in dali hrane, da niso omagali. A košarice niso dali iz rok. In tako je še danes shranjena pri nas doma v Mendozii.“

Pretrajljiva zgodba iz časov, ko se je za naš narod začela najhujša tragedija!

Pogovarjal se je in zapisal
Božidar Bajuk

V dolini belega cvetja

V toplem opoldanskem soncu se voziva s Francetom po glavni cesti proti Bariločam. Okrog 460 km bi bilo do tja. Ampak zadovoljiva se z bližnjim ciljem: El Chocón. Toliko zanimivega in obetajočega smo zadnja leta brali o tej največji dokončani argentinski elektrarni, da pač ne bi storil prav, če je ne bi šel pogledat. Samo 101 km nas loči.

Bolj ko se oddaljujeva od Cipollettija, bolj izginjata svežina in zelenje. Spet nas objemata umirajoča zemlja in usahlo grmovje. Kjer preneha namakajoča žila z vodo, preneha zelena podoba. Padavin je zdaleka premalo, da bi vzdrževale življenje.

Ko se čez dolgo enolično vožnjo prevrže hrib, se odpre pred očmi — El Chocón. Globoko spodaj sanjari sinje jezero z obširnimi umirjenim vodovjem, po katerem plava nekaj igrivih parov vodnih rac. Nad njimi pa se prepeljavajo beli galebi. Tam izza skalnatega obrežja se približuje čoln z veslači. Na cesti motijo tišino le redki avtomobili: ni še čas poletnih izletniških radovednežev. Tudi ptiči to dobro vedo. Brez skrbi nabirajo mehka pereščka za svoja domovanja.

Tu je bivališčni del z vsemi modernimi zahtevami za nameščen-

ce: bolnišnice, osnovna in srednja šola, cerkev, telefon, trgovine vseh zahtev in okusov, kino, športne naprave...

V kačjih zavojih drži prihod proti jezeru in elektrarni. Zdaj šele občutiš ogromno razsežnost zgradbe, ko si pravzaprav le majhna bolna na bregu velikanskega jeza, ki se vleče v dolžino 2500 metrov in se dviga v višino 86 metrov, držečega tja na drugi breg Rezervno jezero oklepa 816 km vodne površine. Varnostni kanali za odtok odvišne vode iz jezera pomagajo k sigurnosti gradbenih naprav.

Prav ob začetku jeza sva se spustila po kamnitem stopnišču v bližino gladine vode, da bi ujela kak dragocen posnetek bližnjih zatvornic. Vendar le za kratek čas: zamolkel odmev strojnih naprav in nenehno premikanje vrtničaste vode te požene kmalu nazaj, odkoder si prišel.

Zamudila sva film o gradnji hidrocentrale v posebnem kino-salonu. To nudijo vsaki večji izletniški skupini, da razgrnejo pred njimi neizmerne gradbene napore je orjaške hidrocentrale. Vendar iznajdljivi France se je predstavil prikupni gospodični kot sodelavec pri poskusih materiala, mene pa kot profesorja iz Capitala. To nam

je odprlo brez težav vrata v kino-salon in do čez polurnega filma o nastanku El Chocona, čeprav le samo za naju dva. Do strojnih naprav pa navaden človek nima vstopa.

V informativno-propagandnih izdajah berem, da je El Chocón dvignilo 2300 delavcev v petih letih, Planicie-Banderita in Arco-yito pa v istem času 1700. „una potencia instalada de 1770 MV y una generación de energía de 540 GWh al año“. (preračunanje prepuščam sposobnejšim kot sem jaz). Zakaj manjka električna energija v Argentini, da je treba uporabljati prekinitve — naj pojasnijo tehnični veščaki!

Od vseh početkov, kar so začeli misliti, študirati in preračunavati načrte za te velikanske elektrarne, so oblasti imele pred očmi predvsem naslednje obče narodne in provincialne cilje:

1. kontrolo ali popolno odstranitev poplav, ki naj človeku zasu-gura, da ne bo izgubil dela, na-porov in investicij mnogih let v nekaj kratkih razdiralnih trenu-kih.

2. Možnost reguliranja rek za namakanje velikega kompleksa o-zemlja.

3. Proizvodnja električne ener-gije.

4. Morebitna plovba po reki Río Negro.

5. Nastanek umetnih jezer in je-zov in njihove uporabe v turistič-ne cilje.

6. Uporaba energije po nižjih stroških za porast manjših indu-strij v posameznih domačih pro-vinciah.

Leta in desetletja so študirali načrte, jih spreminjali, dodajali, odvzemali. Mnogo važnega je bilo skoraj docela pozabljenega (npr. namakanje, kar bi bilo koristilo razširitvi naseljevanja in spre-membi mrtve v živo zemljo.

— — —

Tisto sončno, a sveže jutro, sva odšla še do vodovodne črpalke za pitno vodo. Med potjo je odločil, da skočiva še na chacro mojega sopotnika iz Capitala. Ta me je takoj spoznal in mi prišel napro-ti. Bil je res presenečen nad obi-skom.

„Sem vam obljubil, da vam ga pripeljem,“ je France pojasnil ve-selo.

„Prav! Prav! Dobrodošla! Vsto-pita, da bomo poskušali zadnjo pijačo!“ je povabil brž na žga-

nje, ki ga je sam pripravil. Poklical je hčerko, ki sem jo srečal že na postaji ob prihodu. Tisto srečanje je pripomoglo do domačnosti.

„Tvoja študentka,“ sem mu dejal. „Čudno, da še ni pozabila srečanja v šolskih klopeh. Profesorji se trdneje spominjajo svojih študentov.“

„Morebiti. Kar pa je res, da hud profesor tudi dolgo rogovilji po glavah študentov.“

Heine, ime dobrodušnega gospodarja, je že polnil kozarčke s kristalno pijačo. Trčili smo in se globoko oddahnili.

„Močan je. Za zjutraj premočan!“ sem ga pohvalil.

„Ta vsaj požene kri po žilah!“ ga je Heine zagovarjal. „Kako bomo pa zajodlali brez take pomoči in dobre volje!“ Zvito me je pogledal in se zasmel ob spominu na vožnjo.

„Danes ste vi na vrsti,“ sem ga opomnil. „Jaz sem zadnjič pokazal korajžo.“

„Moj prijatelj je hotel videti cvetenje drevja,“ je pojasnjeval France. „V Capitalu tega ni.“

„Še kaj drugega bi me zanimalo. Recimo, kako ste prišli v te kraje in se zrasli z zemljo.“

„Glejte! Različne govornice krožijo: da so prvi priseljenci prišli, zgrabili za delo in ostali. Niso poznali povratka. Najbrže se niso imeli kam zateči. Drugi so nato že izkoristili položaj: bili so iznajdljivejši: nekdo se je okorajžil za prvo trgovinico, odprl ho-

telček, zgradil pekarno. Videli so tudi potrebo mesarije in krčme s pijačico. Nato se je pojavil še kovač za kovanje konjev in popravilo voz, lekarnar, ki je kuhl zdravila in varil strupe. Seveda ni moglo manjkati poštarja, če je kdo komu pisal ali kaj kam poslal. Za red in pošteno življenje sta skrbela po en kaplar in narednik s sedežem v neuporabnem železniškem vozu, prepuščenem od železniške uprave... Enkrat tedensko je tudi prihajal zdravnik.

Prvi priseljenci — kdor prej pride, prej melje — so posedli zemljo okrog postaje: Španci, nekaj Italijanov, Francozov, Nemcev in Čilencev. Gojili so krompir, fižol, čebulo, trsje — vse za domačo uporabo. Mislite si te omahujoče začetke, vendar ne brez upa, da bi zapuščali zemljo. Tako se je življenje boljšalo, urejalo. Blizu središča so bile kinte po 3 in 4 hektarje, ob robu pa 12 do 20, seveda do tja, kamor je segala voda.“

„Gotovo so tudi bolj na veliko menjavali kakor pa prodajali zemljišča.“

„Seveda! Iskali so primernejše lege, večje kinte, boljše možnosti. Povem vam, kako je moj oče kupoval kinto. Ni se oprijel prve ponudbe. Ob prihodu se je najprej nastanil v hotelu in poizvedoval po življenju in po kakovosti zemlje. Najel je fijakarja, da ga je vozil po ozkih poteh in si je vse natanko ogledal. Fijakar mu je moral pokazati vso tisto

zemljo, ki se je zadnje čase prodala. Potem je stopil še k neke-
mu Amonsu, ki je vodil veliko pre-
izkusno chacro, da mu je postre-
gel iz svojih izkustev. Ta ga je
dokončno navdušil in mu pokazal
mlade nasade jabolk in hrušk pri
sebi. Videl je tudi druge prišlece,
prejvsem Angleže, začeti z delom
in je dobil zaupanje. Kupil je zem-
ljo in ostal. Še prav dobro se
spomnim, čeprav šolarček, ko smo
se selili. Kjer je zdaj hiša, je sta-
la koliba iz blata, zadaj pod bam-
busovo streho dve kobili in en
konj, ki so mi ga dovolili jahati.
Prejšnji lastnik, neki Pérez, se je
preselil v center in s seboj odpe-
ljal tudi psa in mačka. A ta dva
sta v prijateljstvu premagala
šestkilometrsko razdaljo in se vr-
nila na staro mesto. Oče ju je gle-
dal in ni mogel razumeti, kako
sta se vrnila v stari dom, ne pa
ostala pri svojih ljudeh. Hotel ju
je vrniti Pérezu. Na prigovarjan-
je nas otrok se je oče vdal: po-
božal je mačka, ki mu je odgovo-
ril s predenjem, od psa pa sprejel
tačko, ki mu jo je ponujal...

Začrtali smo prostor za novo
hišo in shrambo za orodje. Pri-
šla sta dva delavca, potegnila li-
nije za sadne nasade in spomla-
di so pognala že mlada dreve-
ščka: Rome Beauty, Granny
Smith, Golden delicious, Red de-
licious..."

„Zanimiva zgodba!“ se je ogla-
sil France.

„Čestitamo k napredku in sre-
či! Vsakdo tako hitro ni mogel

uspeti! Trčimo! Dobre želje naj
še povečajo uspeh!“ Dvignili smo
kozarčke. Hčerka Lili pa je razde-
ljevala dišečo kavo in pristavila
vabeče pecivo.

Po zanimivem razgovoru sva se
pripravila na odhod. Vendar Hei-
ne o tem ni hotel nič vedeti. Želel
je, da bi ostala čez poldne. Težko
smo se pogodili. Bil je tole maj-
hen obisk, povabilo pa naj osta-
ne za drugič — če Bog da!

„Za gotovo prideva, če nam bo-
do stregle mlade roke,“ sem se
pošalil. Na vsak način pa so ho-
tele naplačilo: moraj sem še en-
krat zajodlati. Heine mi je od-
govoril, ko sva že lezla s Fran-
cetom v avto.

— — —

Počasi se pomikamo med hiša-
mi v Cipolletiju. Občudujem to či-
sto mesto z večinoma novimi stav-
bami. Pravijo, da se je mesto
zadnja leta zmoderniziralo in dvig-
nilo ter v marsičem prekosilo ce-
lo sedež province: Neuquén.

Komaj se ustavi naše vozilo
pred hišo, že se odprejo vrata in
nam pride naproti on — prijatelj
Polde. Visok človek, umirjenih po-
tez v licu in možatega nasmeha.
Ustaviva se drug proti drugemu
in se ogledujeva. Iščeva razlike
drug na drugem. Imava pravico,
čez 30 let se nisva videla. Sose-
da v Sloveniji: on eno faro zahodno
od Ptujске gore, jaz eno faro
vzhodno. Po prihodu se je kot ve-
ščak za hmelj lotil svojega po-
sla: odšel na hmeljske nasade ter

se tam uveljavil. Mi smo ostali v sivem Buenos Airesu.

„Pridi, dragi, da si te ogledam. Še od zadaj!“ mi je smejoč se zapovedal. Urno sem se obrnil. „Bog-me, ostal si kakor si bil! Se nič ne staraš?“

„Gotovo se. Še prav močno. Le ti tega ne vidiš v brljavi luči. Poglej mojo glavo: jesen jo krije čez in čez. Ni več pšeničnih kodrov, kakor so bili nekoč v pomladi. Opazuj korake: počasni so in omahljivi. Da ti ne razkrijem srca: rahlejšje tolče in plavi tolmunčki ga ne vznemirjajo več, če govorim v Balantičevem jeziku,“ sem mu pojasnjeval.

„Kaj bi ti še rad? Pri teh letih je važno, da moreš rabiti še svoje noge za hojo in da pokriješ še čelado z lastnim mahom,“ mi je odvrnil.

„Vidva pa govorita svoj jezik!“ se je vmešala Marija.

„Glavno je, da se razumeta, ne?“

St' snila sva se v topel objem, ki je veljal za vsa izgubljena desetletja. Tudi z ženo, gospo Branko, sva se vljudno pozdravila.

„Vstopi, moj nocojšnji dragi gost!“

Polno zlate luči se pretaka v razkošnem prostoru: sonce je že počasi lezlo za nepoznano suho hribovje.

Med vratj onemim pred široko steno do stropa natrpano s knjigami. Gledam kakor v oltar, ko ga oči oživijo iz mraka.

„Kaka knjinica! V resnici se

moreš postavljati z njo,“ sem ga odkrito pohvalil. Sedel sem v udobni naslanjač prav nasproti knjigam, da so se moje oči z lahkoto pasle po njih.

Polde takoj ponudi cigarete. Potem postavi na mizico whisky in končno še neki grenko-sladki liker.

Vse se vsem ponuja in priča, da ima Polde brez dvoma dober okus.

„Ugotavljam, da beremo vedno manj, zato smo tudi vedno revnejši. Narod, ki ne bere, pa se hitro duhovno pogreza in izgublja na kulturni težnosti.“

„Meni je knjiga še vedno zvesta prijateljica. Posebno ob večerih. Če je nimam, mi mnogo manjka. Ne boš verjel, da sem se v času bolezni povrnil k branju in prebral tedaj kopico knjig: tudi obe tvoji in še kup drugih,“ je razlagal. „Tudi Župančičevo Dumo, ki smo se jo v šoli gulili na pamet: Siv dan je prišel, razšli smo se v prek in šir, / kakor gnala je sila življenja in srca nemir... Se je še spomniš?“

„Ali ti Prešernov Krst še kaj zveni: Največ sveta otrokom sliši Slave: / tja bomo našli pot, kjer nje sinovi / si prosti vol'jo vero in postave!“

„Kaj mi ne bi zvenel? Zaradi svobode smo zdaj v Neuquenu!“ je poudaril. „Preveč smo se je nasrkali, da bi jo mogli zadušiti v sebi. Vrgli smo vrečo čez ramo in odšli od doma. Na pot brezdomca...“

Kam daleč je prišla slovenska

knjiga z nami! Zvesta človeku, ki mu govori v materinem jeziku in ohranja v njem nikdar izgubljeno podobo in lepoto domovine. Koliko let je ne gledajo več naše oči — knjiga znova in znova oživlja lepoto in ljubezen lačnim dušam.

„Kako si jih vendar mogel toliko nabrati?“

„Lep del sem jih kupil. Računaj, da sem bil nekajkrat v Sloveniji. Približaj se, boš našel marsikaj, kar je težko dobiti!“

„Vedno pogosteje razmišljam, kaj bo nekega dne s temi knjigami, ki jih mi tako čuvamo in se ponašamo z njimi. Kdo jim bo pisal poslednjo sodbo? Vem, da to še ne bo kmalu. Ali tudi že ob sami misli na to se zgrozim. Naša mladina izgublja jezik. Z izgubo jezika pade vse, kar ga je držalo pokonci. Čemu neki naj jim bo knjiga, če ne bodo poznali več jezika, v katerem jim govori! Ljudje pač še kupijo knjigo, da se pokažejo z njo. Ne dajo pa ji več tiste vrednosti, ki jo je nekoč imela. Razen tistih, ki hodijo s pokončno glavo.“

„Kot vidiš, imam tudi ogromno strokovne literature. O hmelju so se napisale debele knjige, a še vedno ni vsega v njih. Kakor sadika hmelja raste, se spreminja, živi, tako se bo o njenem razvoju še mnogo doglalo.“

„Ti si se s hmeljem postavil. Bil ti je v pravo življenjsko srečo!“

„Ne pritožujem se! Res mi je pomagal. Poznajo me tu in v svetu.“

„In tvoja fanta?“ sem ga pobral kar naravnost.

„Eden že uči na univerzi v Neuquenu. Obenem je ves v šahu. Igra za prvenstva na mednarodnih deskah. Kolikokrat ga omenjajo v časopisih! Drugi s štipendijo v ZDA končuje doktorat iz agronomije.“

„Upam, da še oba krepko govorita slovenski. Drugače: koga naj čakajo te lepe knjige? Kdo bo zajemal iz njih?“

„Bereta še, govorita tudi. A zmanjkuje jima slovenskega besednega zaklada. Nič se ne gibljeta v slovenski družbi. Doma pa rada pokramljata po domače, seveda pomešata tudi kaj materinega vmes. Saj veš, da je Branka Hrvatica.“

„Takim bi bile prav dobrodošle počitnice v Hanželičevem domu v Córdobi. Tam bi našli dobro in veselo slovensko družbo. Morebiti tudi kako dopadljivo deklico!“

„V resnici imaš prav! Na take važne stike pozabljamo.“

„Mladi skušajo napake popravljati, vsaj nekoliko, s taborjenjem.“

„Na tvoje zdravje! Vedel sem, da se bova še srečala, nisem pa te pričakoval v Cipollettiju.“ Visoko je dvignil napitek.

„Pa še enkrat: na zdravje nas vseh!“ sem mu napil v odgovor.

„Taki večeri so nekaj izrednega. Kakor tisti kaktusi, ki jim je dano cveteti le vsakih 30 let. Bog vas živi! Da bi se to pogosto ponavljalo!“ Korajžno smo zapeli: „Kol'kor kapljic, tol'ko let.“ To-

plota nekaj let stare kapljice nas je v hipu poživila. Postali smo zgovorni kot klopotci v vetru.

Polde nam je, nevednežem, razlagal o hmeljarstvu in o svojih obiskih v domovini. Tudi o strokovnih srečanjih, kjer je zastopal Argentino. Dotaknil se je srečanj z bivšimi sošolci v Mariboru, in o obisku pri sestri na domačiji. Predvsem pa, kako se je osmešil pri košnji z ročno koso, ki je ni znal več voditi... K Mariji na Ptujsko goro je pogledal. Izza nje, še iz turških časov stoječega obzidja, se je nagledal lepote sosednjega Pohorja dremajočih Slovenskih goric, vinskih haloških gričev in s prstom začrtaval posamezne vasi po žitnem Ptujskem polju. Vse mi je poskušal približati in pričarati, za vsako besedo sem čutil košček domače zemlje.

Nekdo je brez usmiljenja naznanil polnočno uro. Kam so tako naglo zbežale prelepe ure tega večera? Kratke, pa nepovratne! Bili smo vsi zamaknjeni v svet na oni strani morja. Naš razgovor se začel in končuje vedno tam. Kjer čutimo, da smo doma!

Preden smo se razšli, mi je Polde poklonil Almanah „100 años después“ s posebnim posvetilom. V njem sta spis o Benigarju od Mirte Raggio in njegov članek o hmeljarstvu. Pa tudi vse, kar bi kdo želel vedeti o zgodovini, rasti in bodočnosti doline Río Negro.

— — —
Bil je večer prvega petka. Hlad-

na svežina je vdiralna na prazne ulice in se zlivala s poslednjo toploto sončnega popoldneva.

Visoko na pročelju cerkve je stal osvetljeni Don Bosco z dvema učencema. Farni patron je še vedno on, nenadkriljivi učitelj in vodnik mladine, čeprav so mu odkazali njegov kraj izven cerkve. Na častno mesto z lesom odete stene za glavnim oltarjem pa so ustoličili velikega obtesanega Kristusa, ki kraljuje božjemu hramu. Mogočnost je v njegovi podobi, prevzame te velična vladarja sveta. Tu si na tehtnici: ali veruješ vanj in je tvoja molitev iskrena prošnja k pravemu živemu Kristusu, ali pa ti predstavlja podoba le nekega nikoli vstalega zveličarja. Ni druge izbire!

Sveče drhtijo v rahlem plapolanju. Spomin zadnje večerje se obnavlja na oltarju. Skušam se zbrati in biti iskren v tem novem kraju, v družbi nepoznanih in preprostih ljudi. Čutim, da mi sam Bog vidi v dušo. Molim zaupno, vdano, kakor mi narekuje srce! Zase in za druge, za vse, ki pričakujejo božje dobrote.

Vedno so mi bila prijetna taka srečanja z Bogom. Zvečer, ko dan odhaja in se vse umiri ter me nič ne moti, sem najbliže svojemu Stvarniku. Tedaj mu povem, kar me teži, ga poprosim, kar potrebujem, in se mu zahvaljujem, kar mi je dal.

V tej cerkvi so dolga leta pomagale tudi Francetove in Marijine roke. Oba vesta, da jima je

Gospod povračal po svoje. Zato še danes ne prenehata s svojim delom. Pri Bogu je vse zapisano.

Po maši stopim še v župnijski salon, kjer se srečam z Njim na podobi Zadnje večerje. Znamenita preproga visi čez vso steno. Gospod je med apostoli. Močne barve me ganejo, da bi stopil bliže in se mu ponudil: Gospod, ti lahko tudi jaz kaj storim? Četudi ne, že sama iskrena ponudba je kaj vredna v današnjih dneh, saj že ni skoraj več nikogar, ki bi se prostovoljno postavil komu v pomoč.

— — —
Rodilo se je izredno sončno jutro. Pod hladno sapico je drhtelo listje topolov, ki je vzbrstelo in pokrilo veje v teh zadnjih toplih dneh. Šli smo na bližnjo chacro nekega Italijana, katera slovi kot najlepše urejena in vzdrževana.

„Boš videl, kaj je to!“ me je opozarjal France.

Precej smo se podali med dreve. Mlada drevesa bujno poganjajo. Prepolni beli prti cvetja visi čez veje...

„To bo treba škropiti, da se bo sadje razredčilo...“

Že je pripravljen aparat, da posnamemo še nekaj zadnjih slik. Bili smo kot v raji same nebeške lepote. Ampak cvetenje je že končavalo. Vsaka lahna sapica je odnesla na tisoče dozorelih cvetnih lističev in jih v plešočih vrtincih polagala na zemljo. Te podobe se ne nagledaš. Preredko se ti nudi!

„Stopita pod drevo: tudi plava-joči lističi bodo na sliki. Kador

padajoči sneg. Pa prav zares!“ nama je obljubljal.

Vse bolj so vetrovni vrtinci trgali zrelo cvetno belino in se z njo poigravali kakor s snežinkami. „Beli ‚jorgovan‘!“ je radostno vzkliknila gospa Marija. Vam ne bo žal po tako lepi pomladi?“

„Brez dvoma! Kako pa ste se spomnila na jorgovan?“

„To je bil najlepši film v daljnjih študentovskih letih. Beli jasmín je na koncu zakril ganljivo mlado ljubezen in posipaval cvetje na pot srečnim zaljubljen-
cem...“

„Vse mine, čar cvetja, ljubezen in sončni dnevi. Videl sem rast popja, občudoval odprtje razcvetij in tožil po razsulu bele pomladi. Zdaj čutim, da moram tudi jaz domov. Delček veličastne pomladi bo šel z mano. Ne le v besedi, v občutju, ki mi bo oživljeno ostalo v srcu.“

Žalostni pripis

Kar sem doživel tiste pomladne dni pod nebom Neuquena, sem zapisal v posebno knjigo spominov. V tako, ki je živa in nič ne zamolči, ne spregleda, nič ne pozabi. Vse stoji zapovrstno v njej.

Dober mesec po mojem povratku, mi je France kratko sporočil: „Slik pa ne pričakuj. Pri fotografu so vse počrnele.“

Presneti fotograf! Kako naj oživljam tiste dni, če ne tudi s slikami?

Če še kdaj pridem, me boš spo-

znal po visečem aparatu čez ramo. Pa s svežim filmom v njem!

Obetajoče sanje

Nekega hladnega večera nam je France prižgal celo peči in uživali smo prijetno toploto, ki nam je klicala dremavico v oči.

Pred menoj na mizi leži album Gasparijevih mojstrov. Odprt je prav pri podobi: Bod' moja, bod' moja, t' bom lešnikov dal. Nad njo

sem obtičal lep čas negiben. Rdečelično dekle sedi na zemlji in tišči zvrhan klobuk lešnikov v naročju. Fant pa kleči čisto ob njej in ji je že ukradel medeni poljubček.

Čez dolgo me France pobara: „Občudujesš Gasparijeve barve?“

„Ne! Ne! To ne! Čakam, kdaj jo bo nehal poljubovati.“

„To boš pa še dolgo čakal.“

Res, še danes čakam!

„Plenum katoliških izobražencev“ — prvi po revoluciji — je sklical Medškofijski odbor za izobražence 27. maja na Teološki fakulteti v Ljubljani.

Predsednik odbora dipl. inž. Jože Strgar je pojasnil njihove cilje: povezovanje verskih občestev izobražencev in ustanavljanje novih, poglobljanje krščanske miselnosti med člani in drugimi izobraženci, uveljavljanje načel krščanske etike med izobraženci, širjenje in poglobljanje krščanskega pogleda na družbena vprašanja, nadaljevanje krščansko kulturnega izročila v celotnem narodnem prostoru.

Za uresničenje teh ciljev prireja jo predavanja, seminarje in okrogle mize, posvetovanja o pomembnih vprašanjih, publikacije, družabna srečanja, izlete, sodelovanje s slovenskimi in verskimi občestvi ter njihovimi organizacijami v zamejstvu, zdomstvu in izseljenstvu.

Novi postulator za Baragovo bea-

tifikacijo in kanonizacijo je postal frančiškan prof. dr. p. Bruno Korošak, ki je že doslej največ delal pri Baragovem procesu tako v Rimu kot v Marquettu. Imenoval ga je marquettski škof Schmitt. Za vicepostulatorja za Slovenijo je p. Korošak potrdil dosedanjega vicepostulatorja dr. Jošta Martelanca.

Srečanje slovenskih škofov z redovnimi predstojniki je bilo na Dobrovi pri Ljubljani 6. junija. Dr. Anton Stres je imel referat o vlogi redovnikov in redovnic v Cerkvi na Slovenskem v luči škofijskih zborov.

Papeški slovenski zavod Slovenik v Rimu ima za glavno zavetnico Marijo Pomagaj, za drugotne zavetnike pa sv. Cirila in Metoda in sv. Tomaža Akvinskega.

Mladinsko škofijsko romanje mariborske škofije na Ptujsko goro je bilo 1. julija.

Odpusti mi, Nataša!

„Kralj“ v Bariševu

Vzgojitelji niso skrbeli za posamezne gojence, temveč so nas obravnavali kot skupino. Ker so na splošno prezirali svoj poklic, smo bili prepuščeni sami sebi in tako tudi svojim lastnim nagibom. Vse dokler nismo poškodovali stavb ali popolnoma ohromili utečenega reda v zavetišču, se niso posebno zanimali za nas.

Svoje življenje smo si urejali povsem svobodno, ob najmanjšem možnem vplivu odraslih, in si tako ustvarili svoj lastni mali svet. Sestavljen je bil tako kakor vse družbene oblike zunanjega sveta. Stanovalci v otroškem zavetišču so bili razvrščeni v tri različne sloje: sužnji, polkovniki in na vrhu kralj.

Sužnji so bili mlajši otroci, manjši in šibkejši od drugih. Odgovorni so bili za izvedbo nalog, ki so jim jih nalagali starejši. S težaškim delom in s hlapčevanjem, ki jim je bilo dodeljeno, so bili prisiljeni služiti vsem nad seboj. Večina otrok je pripadala temu sloju.

Polkovniki so bili v manjšini in

povsem izločeni; sužnjem so določali opravila in nadzirali njihovo delo. Bili so elitni ukazovalni odred, ki je užival v svojem nadrejenem položaju. Nad polkovniki in nad vsemi pa je neomajno vladal kralj. Bil je nesporni vladar nad vsemi otroki v zavetišču. Izbran je bil potem, ko je opravil dva preizkusa: fizičnega in psihološkega. Moral je biti velik in močan. Svojo fizično premoč je moral dokazati s tem, da je lahko premagal kateregakoli dečka v zavetišču, ki bi sam želel postati kralj. Po psihološki strani pa je moral pri vseh otrocih vzbujati spoštovanje in strah hkrati. Biti je moral tudi tako premeten, da je kljuboval osovraženemu redu zavetišča.

Kraljevo življenje je bilo sorazmerno lahko, saj je imel polkovnike, ki so prenašali njegove ukaze, ter končno vse sužnje v šoli, ki so skrbeli zanj in izvrševali vsak njegov ukaz.

Ne spominjam se kralja iz časa, ko sem prišel v Bariševo. Bil je dosti starejši od mene in pripravljen, da kmalu zapusti zavetišče. Njegov naslednik je bil

Nikolaj Povalejev, jaz pa sem bil samo suženj.

Moje prvo suženjsko opravilo v Bar ševu je bilo čiščenje kraljevih čevljev. Ko sem opravil delo, sem moral stati v pozoru in čakati, da je kralj presodil, ali so čevlji dobro očiščeni. Skrbno in kritično jih je pregledoval, jaz pa sem trepetaje stal poleg in upal, da sem mu ustregel. Po navadi je bilo vse v redu, ker sem bil dober čistilec čevljev. Nikoli nisem bil tepen ali okregan zaradi slabo opravljenega dela.

Včasih se je kralj odločil leči v posteljo in je poklical enega izmed svojih sužnjev, da mu je skrbno počesal lase zato, da bi bil urejen potem, ko bo vstal. Tudi njegova obleka je morala biti skrbno položena, škornji pa zloščeni in vedno pripravljene, da jih obuje. Postreči smo mu morali z zajtrkom. Vse je moralo biti postorjeno tako, da je živel v razmerah, ki so pritikale le kralju. Potem ko je kralj vstal in bil urejen, je navadno poklical svoje polkovnike in pričel dajati ukaze in navodila. Nato jih je odslovil, da so razporedili sužnje po njihovih dnevnikih opravilih.

Vsak prepir med sužnji je razreševal kralj sam in je naročal polkovnikom le to, da odpadnike privedejo predenj. Nato jih je poslušal, včasih prijazno in potrpežljivo, drugič pa jezno. Ko je slišal obojestranske pripovedi in navedbe, je razglasil obsodbo. Bila je dokončna.

Toda kraljevi prestol je bil kaj negotov. Vedno je kakšen polkovnik kralja skrbno opazoval in skušal odkriti najmanjše znamenje slabosti v upanju, da ga bo strmoglavil in zavzel njegovo mesto.

Ko sem se zavedel družbene ureditve, ki so jo ustvarili otroci, sem ugibal, kaj bi ukrenila stric Niči in Velika Irena, če bi odkrila kralja, njegove polkovnike in ves sistem. Na svoje veliko začudenje pa sem nekega dne zagledal strica Ničija v pogovoru s kraljem. Razpravljala sta o pravih, ki jih je stric Niči hotel uveljaviti. Tedaj sem doumel! Za strica Ničija in Veliko Ireno ta ureditev ni bila nobena skrivnost. Z njo sta bila celo podrobno seznanjena in sta jo izkoriščala za sporočanje svojih zahtev kralju. Prek njega sta potem vodila zavetišče.

Suženj sem bil le malo časa. Ko sem zrasel in postal močnejši, sem izzval enega od polkovnikov, ga v pretepu premagal in zavzel njegov položaj. Kmalu zatem sem postal eden vodilnih polkovnikov v zavetišču. Večina mojih prijateljev iz notranjega kroga, tako Boris, Aleks in drugi, so postali vodilni polkovniki tedaj, ko je bil Nikolaj kralj, in skupaj smo si lahko privoščili marsikaj, kar smo si pač v zavetišču izmislili.

Trdno sem se odločil, da postanem najmočnejši fant v zavetišču in morebiti tudi kralj. To je bil moj cilj in nihče, niti Nikolaj, me ne bi mogel odvrniti od tega! Ker

Da je bil Nikolaj moj prijatelj, sem samo upal, da mi ga ne bo potrebno spraviti s položaja.

Nekega dne konec leta 1965, ko mi je bilo štirinajst let, me je Nikolaj poklical in dejal: „Sergej, premestili me bodo v drugo zavetišče. Ti bi moral postati kralj v Bariševu. Imaš vse, kar je za to potrebno.“ Nisem mu izdal, da sem prav to želel, temveč sem mu rekel, kako težko mi je, ker odhaja. „Nikar ne skrbi, Sergej,“ mi je dejal, „saj ne bom daleč. Odhajam v zavetišče blizu Novosibirska.“

„Izvrstno,“ sem odgovoril. „Staniva se torej kdaj v mestu.“

„Seveda,“ je dejal, „tam te bom seznanil z nekaterimi svojimi prijatelji.“ V Bariševu se je šušljalo, la kliče Nikolaj morilce in preprodajalce mamil kar po imenih. Pomislil sem na priložnost, da mi jih bo predstavil. Dečki v Bariševu smo nadvse občudovali kriminalce kot posameznike, ki lahko zrušijo sistem.

Poslovil sem se od Nikolaja, ki je odšel v drugo zavetišče. Tam je prav kmalu postal kralj, kakor sem tudi pričakoval. Zelo pa me je veselilo, da mi Nikolaja ni bilo potrebno pretepesti, da bi jaz sam postal kralj v Bariševu.

Toda kljub temu sem se zavedal, da prestola, ki ga je Nikolaj zasedal v Bariševu, ne bo lahko zavzeti. Tudi štirje drugi dečki so nameravali postati kralji. Drugega za drugim sem izzval in jih vse pretolkel. Samo eden mi je

delal preglavice, vendar sem ga odpravil tako, da sem mu zmečkal obraz.

Kmalu je postalo vsem jasno, kdo je novi kralj. Borili smo se po pravilih naše družbe in jaz sem zmagal. Kadarkoli bi si eden od polkovnikov zamislil, da me lahko pretepe, je imel pravico poskusiti. Toda zaenkrat sem bil zmagovalec jaz in okronali so me za novega kralja v Bariševu. Za štirinajstletnika pa je to že veliko pomenilo!

Za svoje vodilne polkovnike sem imenoval prijatelje iz našega notranjega kroga. Z njihovo pomočjo sem lahko obvladoval in vodil večji del zavetišča. Boris, Mihajl Kirilin, Aleks in drugi v moji skupini so bili pripravljene izvršiti vsako mojo zahtevo. Kadar sem potreboval denar, sem samo omenil Aleksandru, našemu žeparskemu „Zakladniku“, da potrebujem do večera petdeset rubljev. Aleksander se je zvečer zagotovo vrnil iz Novosibirska z denarjem, ki sem ga zahteval. Prepričan sem, da je zadržal zase vsaj tolikšno vsoto, če ne še več.

Najbolj neprijetna kraljevska dolžnost pa je bila v tem, da sem imel opravka s stricem Ničijem in z Veliko Ireno, ki sem ju preziral. To sta tudi sama čutila in bila zelo zadržana v stikih z menoj. Povedal sem Borisu, da bom imel z njima kar se da malo opravka. „Hočem, da se ti pogovarjaš z njima. Zelo ju sovražim!“ Boris je sprejel moj ukaz,

čepprav si tudi on ni želel stikov z njima.

Na splošno se je torej življenje v Bariševu zame uredilo nadvse dobro. Bil sem včlanjen v mladinsko komunistično partijo v šoli in kralj v otroškem zavetišču. Z vsem tem sem bil povsem zadovoljen.

Ko so gojenci dopolnili šestnajst, sedemnajst ali osemnajst let, so morali zapustiti zavetišče, namesto njih pa so jih prihajali novi otroci, ki jih nismo poznali. Niti pojma nismo imeli o njihovi zanesljivosti, prav tako pa tudi nismo ničesar vedeli o njih. Zato smo jih morali hitro preizkusiti z „žarnico“, kar je pred leti doletelo tudi mene. Če je dečko kaj izčvekal tetam in stricem, si ni nikoli pridobil našega zaupanja. Označili smo ga za vohuna. Če pa je držal jezik za zobmi, smo ga sprejeli kot dovolj zanesljivega.

Ker so nas težave, ki bi jih utegnili povzročiti vohuni, nadvse skrbele, smo izdelali poseben postopek za vsakogar, ki bi ga zasačili pri obveščanju ali vohunjenju. Nekoč je neki tovariš tako razjaril drugega, da ga je ta zatožil stricu Ničiju. Stric Niči je žaljivca pretepel, mi pa smo takoj odkrili tožljivca. Po pravilih našega malega sveta je moral biti zato kaznovan. Naučiti smo ga morali kozjih molitvic!

Poslal sem Borisa in Mihajla, da bi ga prijela. Med spanjem sta mu zamašila usta in ga med div-

jim brcanjem spravila ven. Dva druga dečka sta medtem izpraznila omarico ob vznožju njegove postelje in raztresla njegovo zobno ščetko, obleko in druge potreščine vsepovsod po tleh. Odvlekli smo ga z njegovo omarico vred do grape blizu zavetišča.

„Odprite omarico“, sem ukazal. „Stlačite ga noter.“ Boris in Mihajl sta stlačila dečka v omarico, jo zaprla in zaklenila, nato pa sta jo odnesla prav na rob grape. Ko smo jo dvignili na eni strani, sem zaklical: „V redu. Spustite jo!“ Zatem smo jo močno sunili in omarica se je z vohunom vred skotalila po strmem pobočju, odskakovala, se odbijala in se hreščéče lomila vso pot, dokler ni končno obstala daleč na dnu soteske.

„V redu. Zdaj naj gre neko dol in ga spravi ven,“ sem ukazal. „Menda je dobil svoje.“

Tista burka je vohunu takoj zavežala jezik. Ubožec je komaj hodil naslednjih štirinajst dni. Bil je ves potolčen, toda moral se je naučiti naših pravil. V našem svetu nasprotij, ki so vladala v otroškem zavetišču v Bariševu, ni bilo prostora za vohuna.

Bil sem strog vladar, toda hotel sem prepričati otroke, da so vse skrbi in strah odveč, če bodo le pravilno ravnali in bili pošteni drug do drugega. Poizkušal sem jim vlti zaupanje v to, da ne bom nikoli zlorabljal svojega položaja, svoje moči ali avtoritete.

Kot kralj sem si naložil dol-

žnost, da zvem čimveč o otrocih v zavetišču. Skoraj tretjina je bila staršem odvzeta in poslana v Bariševo. Zato sem bil radoveden, iz kakšnih razlogov se je to zgodilo. Vprašanje me je dolgo časa vznemirjalo.

Nad svojim odkritjem sem osupnil. Nekateri otroci so bili tam zato, ker so bile njihove matere pobešnjice, ker so se njihovi očetje vdajali pijančevanju ali ker so bili njihovi starši verni. Taki starši so bili razglašeni za neprimerne, vzeli so jim roditeljske pravice in njihove otroke poslali v Bariševo.

Neki trinajstletni deček je bil med tistimi, ki so prišli tja zaradi vernih staršev. Ves čas je bil nekam skrivnosten in se je zelo razlikoval od drugih. Bil je majhne rasti, zelo bister in je vedno čepel pri knjigah. Suženjske dolžnosti je opravljal brez ugovaranja, nato pa se je umaknil v samoto. Kadarkoli je govoril z drugimi otroki, je vedno razlagal o Bogu. Ko sem zvedel zanj, sem bil ves prevzet. Nikoli ni še nihče govoril o Bogu v Bariševu — ali kjerkoli sem bil dotlej. Nekdo je na zidu upodobil ubogega fantiča kot duhovnika, z gloriolo okrog temena in z brado, pod sliko pa je nekdo drug s svinčnikom pripisal „Diakon“.

Ime se ga je prijelo in odtlej smo ga klicali le še tako. „Hej, Diakon,“ sem nekoč zaklical, ko sem ga zagledal, „pridi sem!“ Bi-

lo je kar pomenljivo, da ga je poklical kralj, zato je takoj pritek. „Mar je res, kar slišim o tebi, da pripoveduješ okoli o Bogu? Ali je to res?“

„No, ja, ... ja, res je,“ je zajeceljal.

„Ali si vernik?“ sem ga vprašal. Res sem bil radoveden, saj nisem še nikoli videl vernika od blizu. Počutil sem se tako, kot bi spraševal nekoga, ki prihaja z Marsa ali z Lune. Nekaj sem že slišal o vernikih, celo to, da je bila moja mati ena izmed njih. Položil sem mu roko čez ramena in med pogovorom sva odšla na sprehod. Odkril sem, da je bil Diakon pravi misijonar. Čeprav čemerin in vedno potrtega videza, je kar oživel, ko je pričel govoriti o Bogu. Obraz se mu je razjasnil in nisem ga mogel prekiniti! Razlagal je prilike in zgodbe o Bogu in o človeku, svoje pripovedovanje pa je podkrepil s svetopisemskimi primeri. Bil sem osupel. Vzbujal mi je veliko radovednost, zato sem ga vzel pod svoje okrilje in se veliko pogovarjal z njim.

Nekega zimskega dne, po močnem snežnem metežu, smo bili vsi veseli, saj smo se lahko smučali po strmih pobočjih. Diakon je bil tudi tam in nas je opazoval, jaz pa sem mu zaklical: „Hej, Diakon, ali tvoj Bog sliši naše molitve?“

„Seveda jih,“ mi je odvrnil. Opazil sem, da mu je obraz zažarel

in vedel sem, da mi bo povedal zopet kakšne božje oznanilo.

„Počakaj,“ sem hitro rekel, „zdajle nisem pripravljen za pridigo. Vse, kar me zanima, je le to, ali tvoj Bog usliši molitve?“

„Seveda jih.“

„No,“ sem odvrnil, „misliš, da me bo uslišal, če ga poprosim, da bi bolje smučal, preden se spustim po strmini?“

„Seveda te bo,“ je dejal Diakon.

„Celo, če se bom spustil tamle?“ sem vprašal in pokazal na najbolj strmo in najnevarnejše pobočje v globeli. „Tamle, kjer ni doslej še nihče smučal?“

„Da, celo tam. Bog bo uslišal tvoje molitve, Sergej.“

„Potem bom pa poskusil,“ sem odvrnil.

Vsi so me opazovali, ko sem krenil po robu globeli do pobočja, ki se je grozeče strmo spuščalo v globino. Postal sem na vrhu, s pripetimi smučmi, pripravljen, da se poženem navzdol. Debelo sem požrl slino. Pobočje je bilo bolj strmo od vseh, po katerih sem se dotlej upal spustiti. Postalo me je strah.

„Kar začni moliti!“ sem zaklical Diakonu in se odrinil. Kot puščica sem letel naravnost navzdol. Na svoje veliko začudenje sem se obdržal na nogah in se mirno ustavil ob vznožju strmine. Pogledal sem navzgor in zaklical: „Hej, Diakon, uspelo je! Uspelo je!“ Ponesel sem smuči navzgor po pobočju, lepnil Diakona po hrbtu in

mu dejal: „Ni slabo, dečko. Midva morava držati skupaj, Diakon. Ti boš molil, jaz pa bom postal smučarski prvak.“

Poln zaupanja sem se ponovno spustil po pobočju, povečal hitrost, potem pa se prekucnil in padel plosko na obraz. Od tam naprej sem smučal bolj po nosu kakor na nogah in se na dnu soteske ustavil ves polomljen. Vsi so planili v smeh, ko pa sem se ozrl navzgor, so utihnili. Diakon je bil malce prestrašen.

„Hej, Diakon,“ sem zavpil, „kaj pa se je tokrat zgodilo? Ali je šel Bog spat?“

Splezal sem nazaj na hrib, povzdignil roke in dejal: „No, zdi se mi, da tudi Bog vedno ne sliši dobro, kaj, Diakon?“ Olajšano me je pogledal.

Nekateri dečki v otroškem zavetišču so sovražili Diakona, ker se je tako dobro učil v šoli in s tem vse v razredu potisnil v ozadje. Na srečo ni bil v mojem razredu, sicer tudi meni mogoče ne bi bil všeč. Ko so se nekateri dečki spravili nadenj in ga nekajkrat pretepli, sem to zvedel in ukazal, naj odnehajo. Toda kljub temu so mu še vedno nagajali in ga mučili.

Nekega dne sem ga vprašal, kaj želi postati.

„Veš,“ mi je odgovoril, „vse življenje si želim oditi v semenišče in podrobneje študirati sveto pismo. Tega se na vso moč nadejam, Sergej, in molim, da bi mi Bog

nekega dne naklonil to priložnost.“

O svoji družini ni pripovedoval. Nekoč sem slišal, kako ga je neki deček spraševal: „Kje imaš očeta in mater? Zakaj si tu?“ Diakon se je razžalostil in ne spominjam se, da bi kdaj v življenju videl bolj žalostne oči. Imel je odsoten pogled in v grlu ga je stisnilo. Ni mogel spregovoriti, samo vstal je in odšel v spalnico. Šel sem za njim in ga našel hlipajočega na postelji, z obrazom navzdol in z blazino čež glavo.

Pozneje sem zvedel, da so bili njegovi starši verni in da so živeli v Ogurcovu, le petindvajset kilometrov daleč. Ker so bili verni in ker so tudi Diakona poučevali o Bogu, so jih ovadili sodišču, ki jih je razglasilo za neprimerne starše in jim za vse življenje odvzelo roditeljske pravice. Malega Diakona so uradno razglasili za siroto, država pa je prevzela nad njim varuštvo do polnoletnosti. Nikoli več ni smel videti svojih staršev, čeprav so živeli tako blizu. To je bilo hudo breme za dečka, breme, ki se je sprevrglo v tragedijo.

Prav tedaj pa je moral prenašati še druga bremena. Strici in tete so ga strogo preganjali zaradi njegove vere in ga mučili na vsakem koraku. Zaradi najmanjšega vzroka so vpili nanj in grdo z njim ravnali. Posebno pa ga je sovražil stric Niči. Velikokrat je ves razjarjen vstopil in kričal: „Kje je Diakon? Kje je ta mali

vrag? Zanj imam nekaj vitamina P.“ Diakon je zlezal s svojega pograda in se približal stricu Ničiju, ta pa ga je surovo zgrabil za ovratnik in ga vlekel ven, kjer mu je naložil brutalen obrok vitamina P.

Nikoli nisem zvedel, kaj se je Diakonu kasneje pripetilo, toda vedel sem, da nikjer v Rusiji ni prostora za takšne ljudi, kakršen je bil on. Pozneje sem odkril, da je bilo v državi na stotine takšnih otroških zavetišč kot v Bariševu in na stotine drugih Diakonov, ki so jih vzeli staršem. Nikoli ne bom pozabil malega Diakona, saj sem prišel prvič v stik z nekom, ki je veroval v Boga.

SKLEPI PASTORALNEGA OBČNEGA ZBORA LJUBLJANSKE NADŠKOFIJE

5. Zakramentalno življenje

Krščansko življenje oblikuje vera, z njo prejemamo zakramente, da se vraščamo v odrešenijsko Kristusovo skrivnost. Toda sodobno nezaupanje do institucije je oslabilo tudi zavest o potrebnosti zakramentalnega življenja. Osebnost spoved in krščansko sklepanje zakona imajo nekateri za nepotrebno, podobno velja celo za evharistijo in za zakrament bolniškega maziljenja. Z druge strani pa sta zakramenta krsta in birme pri mnogih le še zunanja in tradicionalna obreda brez pravega pojmovanja njune vsebine.

Duhovniki se večinoma zavedajo tega stanja in si ga prizadevajo z oznanjevanjem in pripravo na zakramente izboljšati. Pri tem nastaja med njimi sorazmerno velika in moteča različnost v nauku in praksi. Oznanjevalci naj se pogosteje vračajo k tem vprašanjem in podajo čutenju sodobnega človeka primerno razlago zakramentov, njihovega pomena in vsebine. Pri tem naj velja posebna pozornost skrivnosti evharistije in krščanskemu obhajanju nedelje. Na prejemanje zakramentov je treba temeljito pripravljati. Potrebno enotnost v delitvi in prejemanju ter pogojev zanj pa bo moč doseči z medsebojnim zaupanjem in ja-

snimi določili, ki jih naj s sodelovanjem duhovnikov izdelajo pristojne škofijske službe in jih potrdijo škofije, tako da so obvezne za vse pastoralne delavce.

Smernice:

a) Obhajanje zakramentov mora vedno spremljati primerna priprava in razlaga. V ta namen naj se sestavi primerne brošure, pri njihovi sestavi naj sodelujejo tudi laiki.

b) V primeru očitne nepripravljenosti prosilcev naj se duhovnik ne boji z dobrim pojasnilom podelitve zakramenta odložiti, dokler prejemnika ne pripravi.

c) Kriteriji za obhajanje zakramentov naj bodo jasno določeni, duhovniki pa so se zaradi pastoralno nujno potrebne enotnosti po njih dolžni ravnati, vendar s potrebnim upoštevanjem določenih okoliščin.

č) Zakrament sprave in maziljenja bolnikov je treba vedno znova osvetljevati, nanju pripravljati in ju tudi občestveno obhajati.

d) Veliko pozornost je treba posvečati krščanskemu pojmovanju nedelje in velikih praznikov ter skrbi, da bi nedelja ne postajala vedno bolj navaden delavnik. Člani celotnega občestva naj dostojno obhajajo evharistično bogoslužje. Skrbijo pa naj tudi za druge oblike bogoslužja in ljudskega obredja.

med nami v Argentini

Oznanilo, naš verski tednik, je praznoval svojo 40-letnico

Oznanilo, tedensko glasilo Slovenskega dušnega pastirstva v Argentini, ki je vsem rojakom, od najstarejših pa do osnovnošolskih otrok, najbolj poznan list, je praznoval svojo štiridesetletnico.

31. julija 1949 je izšla prva številka. Od tedaj pa do konca julija 1989 že 2080 številok. Ker ima vsaka številka naklado 2000, je tako do sedaj izlo 4.150.000 tiskanih izvodov.

Oznanilo pošiljamo vsem slovenskim družinam in seveda tudi posameznikom, ki ne živijo v družini. Po pošti pošiljamo okrog 500 izvodov; okrog 1.500 pa po raznašalcih; teh je okrog 120.

Nad 200 izvodov gre v okraj Castelar, prav toliko tudi v Ramos Mejía in nekoliko več v San Justo.

Več kot 150 izvodov pošiljamo po Capitalu, v okraj Carapachay, ki po našem štetju obsega vso škofijo San Isidro, in v Slovensko vas. Okraj San Martín pa se zelo približuje številki 200.

V notranjosti države pošiljamo največ izvodov Oznanila v Mendoza in Bariloče. V Mendoza pošiljamo nad

100 Oznanil, v Bariloče pa 66. Po nekaj desetini izvodov pa gre skoraj po vseh provincah, od Salte do Santa Cruz, od Misionesa pa do Neuquena.

Naši glavni raznašalci so Jože Korošec (Carapachay), Polde Golob (Castelar), Lojze Sedej (Ramos Mejía), Dora Bidovec (San Justo), Janez Dimnik (San Martín), Lenčka Božnar (Mendoza), Marjana Marn (Bariloče) in Branko Štancer (Slovenska vas).

Oznanilo je začel izdajati msgr. Anton Orehar. Urejevali so ga prva tri leta: msgr. Orehar, Lado Lenček in Lovro Jan. Nato ga je 7 let urejal pred kratkim umrli župnik Jože Jurak. Od leta 1960 pa do danes skrbi zanj sedanji delegat dr. Alojzij Starc. Upravo pa je dolga leta — skoraj ves čas — vodila Zdenka Gornik.

List prinaša uvodnik, ki se nanaša na cerkveno leto, na važnejše dogodke v naši skupnosti, v Cerkvi in na aktualna vprašanja. Poleg nedeljskega evangelija je vedno še kratka misel. Kratke novice nas seznanjajo

z življenjem Cerkve v Sloveniji, v Argentini in po svetu. Za nas so tudi važne napovedi slovenskih maš po naših središčih in vseh prirediteljstev raznih organizacij in ustanov v osrednji Slovenski hiši in po krajevnih domovih. Prav tako obvestila o krstih, porokah in smrtih v naši skupnosti. In še druge, drobne novice.

V nedeljo 23. julija je bila v cerkvi Marije Pomagaj sv. maša za vse žive in rajne sodelavce in raznašalce lista, po maši pa v mali dvorani Slovenske hiše prijateljsko srečanje sodelavcev in raznašalcev.

Občni zbor DS v Mendozi

Društvo Slovencev v Mendozi je imelo 23. 5. svoj 40. redni občni zbor. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik inž. Jože Šmon, 1. podpredsednik Davorin Hirschegger, 2. podpredsednik dr. Jure Bajuk, 1. tajnik inž. agr. Janez Grintal, 2. tajnik Ivan Bajuk, blagajničarka Matilda Petrena, knjigovodja Lado Šmon, kulturni referent Miha Bajda, gospodarji Pavle Pajda, Jaka Mlinar, Janko Štirn in Maks Ovčjak, odborniki arh. Božidar Bajuk, Stane Grebenc, Miha Hirschegger in Janez Štirn, voditeljica šolskega tečaja Lenčka Božnar, člani nadzornega odbora Marko Milač, Peter Slovša in Jože Kralj, za razsodišče Ernest Hirschegger in Mirko Šmon.

IZ NAŠE KRONIKE

Na duhovniškem sestanku v juni-

ju je govoril dr. Franc Gnidovec o Jezusovem pogrebu in vstajenju v luči Janezovega evangelija.

Turnir namiznega tenisa (ping-ponga) je bil v Slomškovem domu v nedeljo 2. julija popoldne.

Akad. kipar France Ahčin (69), ki je oblikoval tudi spomenik našim žrtvam revolucije in doprnski kip msgr. Antona Oreharja v Slovenski hiši, je umrl 21. junija.

Na sestanku Zveze slovenskih mater in žena je 5. julija govoril zdravnik dr. Miha Stariha o vprašanju, ali je stres bolezen.

Na sestanku staršev učencev Balantičeve šole je v nedeljo 9. julija v Našem domu v govoril Marjan Loboda o slovenstvu naših otrok. V nedeljo 30. julija pa na sestanku staršev učencev Slomškove šole.

Duhovna obnova za srednješolke je bila v Slovenski hiši v soboto 15. julija od 14.30 do 19.30, za srednješolce pa naslednjo soboto. Obe je vodil delegat dr. Alojzij Starc. Srednješolk je prišlo 32, fantov pa 18.

Duhovne vaje za dekleta z Domu duhovnih vaj Marija Pomočnica v San Miguelu je od petka 21. julija zvečer do nedelje popoldne vodil p. dr. Lojze Kukovica DJ.

Za fante so bile v Domu duhovnih vaj Nazareth v San Miguelu v soboto in nedeljo 21. in 22. julija. Vodil jih je prelat dr. Mirko Gogala.

Duhovne vaje je delalo 36 deklet in 20 fantov.

Srečanje mladcev in mladenk iz vseh slovenskih središč Vélikega Buenos Airesa je bilo v nedeljo 9. julija v Slovenski vasi v Lanusu. Po maši in zajtrku jim je govoril pisatelj Zorko Simčič o prijateljstvu.

Na sestanku Slovenske ljudske stranke v Slovenskem domu v San Martínu je 1. julija govoril dr. Marko Kremžar o sedanjih dogajanjih v Argentini, v Jugoslaviji in po svetu.

Študijski dan učiteljskega osebja šolskega odseka Zedinjene Slovenije je bil v soboto 8. julija v Slovenski hiši. Govorili so o učnem programu v vrtcu in v prvih 4 razredih ljudske šole.

Predavanje o vulkanu Lonquimayu v Čilu z diapozitivi je bilo 8. julija zvečer v Našem domu v San Martínu, potem pa domače kolone.

Ponovitev Linhartove veseloigre Županova Micka v izvedbi karapačajske igralske skupine in režiji Tineta Kovačiča je bila v soboto 15. julija v Našem domu v San Justu.

Članica SNO Danica Kanalc Pe-tričekva je 3. julija umrla v New Yorku.

Proslava šolskih otrok na čast mladinskemu zavetniku sv. Alojziju in v spomin našim junakom je bila 25. junija v Slovenski hiši. Na sporedu je bila maša, počastitev junakov in poetični prizor v slikah „Ciciban — od jutra do večera“ po zamisli in v režiji Luka Debevca in v izvedbi

Prešernove šole iz Castelarja. Prizor so ponovili na Pristavi v nedeljo 2. julija.

20. mladinski dan je bil 16. julija v Slovenskem domu v San Martínu.

Na 6. kulturnem večeru SKA je v petek 28. julija predaval dr. France Rode, tajnik Tajništva za dialog z nevernimi, o somraku ideologij in vlogi Cerkve.

Na julijskem duhovniškem sestanku je govoril dr. France Rode o papeškem svetu za dialog z neverujočimi.

Na srečanju SKAS-a je 26. julija dr. France Rode govoril o sodobnih miselnih tokovih v svetu.

Na srečanju mladine je v nedeljo 6. avgusta po mladinski maši v Slovenski hiši govoril dr. Lojze Kuvkova o sektah in okultizmu v Argentini.

Zborovanje Zveze katoliških fantov (KA) je bilo v nedeljo 6. avgusta v Slovenski hiši, enako občni zbor Zveze katoliških deklet (KA).

IZ KRONIKE CERKVE V SLOVENIJI

Ob 750-letnici minoritskega samostana sv. Petra in Pavla v Ptujju je škof Kramberger 29. junija posvetil gotski oltar sv. Petra in Pavla.

Pasijonske igre o Kristusovem trpljenju so uprizorili 18., 24. in 25. junija na župnijskem dvorišču v Laškem.

KJE JE KAJ

LETO 56

SEPTEMBER 1989

UVODNIK	Slomšek med nami živi in govori (Franc Kramberger, škof)	449
† J. JURAK	Župnik in urednik Jože Jurak — umrl (Alojzij Stare)	452
ŠKOF ROŽMAN	škof dr. Gregorij Rožman — begunec (Alojzij Geržinič)	454
V SPOMIN NA VETRINJSKO TRAGEDIJO	žalna slovesnost za vetrinjske žrtve na žalah (Družina, Katoliški glas)	456
	S spomini na novo pot (Božidar Fink)	460
	Anton Stres o slovenski politični emigraciji (Mladina)	456
NAŠE SLOVENSTVO	Tri matere (Janko Kralj)	466
	Materinščina — del doma (Naša luč)	467
	Moje slovenstvo (Marjan Adamič)	468
	Nebesa pod Triglavom (Ivan Cankar)	470
	Slomšek bo dobil spomenik v Mariboru	471
ZA NAŠE KRŠČANSKO ŽIVLJENJE	Ali je človek v vesti svoboden (Alojzij Šuštar)	472
	Sveto pismo — moj vsakdan (France Rozman)	474
	Darovanje pri sveti maši (Lojze Kozar) ..	477
LISTINA	Pornografija in nasilje (Papeški svet za družbena občila)	478
POGOVOR	Pogovor z usmiljenko s. Francko-Cecilijo Rode (Jože Škerbec)	480
NAŠA ZGODBA	Poživimo spomine in jih posredujmo našim mladim! (Božidar Bajuk)	485
	In življenje teče naprej... (France Pernišek)	487
	Zgodba o gorenjskem „Taziciju“ (Božidar Bajuk)	490
	V dolini belega cvetja (Jože Krivec)	492
PODLISTEK	Odpusti mi, Nataša! (Sergej Kurdakov) ..	501
	Sklepi pastoralnega občnega zbora ljubljanskega nadškofije	508
IZ KRONIKE	Med nami v Argentini	509

AÑO 56

SEPTIEMBRE 1989

Malo za šalo...

Škof obišče zavod za vzgojo fantov in kot zgled poguma postavi fanta, ki zvečer v skupni spalnici poklekne in odmoli večerno molitev. Potem vpraša fante, če vejo za kakšen podoben zgled.

Tedaj se oglasi Gregor: „Pogumen je škof, ki v spalnici, polni škofov, gre spat brez večerne molitve.“

— — —

Na sodišču. „Priča, a.i se zavedate, kaj vas čaka, če ne boste govorili resnice?“

„Ja, gospod sodnik, kajti obtoženi mi je že obljubil nov avtomobil.“

— — —

Pacient, poln hvaležnosti in navdušenja, steče naproti glavnemu zdravniku na hodniku bolnišnice: „Gospod doktor, iz vsega srca sem vam hvaležen — rešili ste mi življenje!“

„Kdo pa ste?“ odvrne zdravnik. „Brez rentgenskih slik vas žal ne morem spoznati.“

— — —

„Zdaj pa zagotovo vem, da bom dobila zapuščinsko pravdo,“ reče Majda svoji zaupni prijateljici.

„Kako moreš vedeti, saj pravda vendar še ni končana!“

„To je sicer res, vendar pa me je moj advokat že zaprosil za roko!“

— — —

Rupnik bi s svojim avtom kmalu povozil pešca. Ves jezen ustavi in zavpije: „Malo bolj pazite!“

Pešec pa odvrne: „Zakaj? Ali se boste vrnili?“

Uvoženo od doma

V socializmu stokamo, v komunizmu bomo tulili.

— — —

Do grla smo v socializmu.

— — —

Če bi ljudstvo vrednotili po predstavnikih, bi lahko rekli, da ni kaj prida.

— — —

Naša zunanja politika je popolnoma neodvisna. (Od volje ljudstva.)

— — —

Tisti, ki ustvarjajo pekel, živijo vedno v raji.

— — —

Naši funkcionarji postanejo demokrati, brž ko so ob položaje.

— — —

Treba bo razmisliti, kje bomo imeli svoj Nürnberg.

— — —

Država krade, ne da bi vlamljala.

— — —

Intervenirati morajo organi za notranje zadeve, ker prihajajo misli iz g'ave.

— — —

Butal je z glavo ob zid. Vedno s kakšno drugo.

— — —

Bratstvo in enotnost škripljeta. Pa tako mažemo!

— — —

Obljuba dela dolg. Res je — preveč so obljubljali, zdaj imamo pa dolgove!

— — —

Radenska in zadolžena Jugoslavija — na vseh koncih sveta.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga konzorcij (Slovensko dušno pastirstvo); urejuje uredniški odbor (Jože Škerbec) — Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. — Registro de la Propiedad Intelectual No. 90877. — Tiska VILKO s. r. l., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. — KANADA: Ivan Marn, 131 A Trevew Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. — TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. — ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. — AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1989: ₳ 6.800. in izdatki za pošto; drugod 27 USA dolarjev. DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Luis Starc, Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena (dr. Luis Starc); director: José Škerbec - Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. - Registro Nac. de la Prop. Intelectual No. 90877. — Talleres Gráficos "V i l k o" S. R. L., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.